Ніва

БЕЛАРУСКІ ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНЫ ТЫДНЁВІК

№ 13 (1205) ГОД XXIV БЕЛАСТОК 1 КРАСАВІКА 1979 г. ЦАНА 60 гр.

ЮБІЛЕЙ

8 сакавіка мінула 25 год з таго дня, калі гарадоцкія жанчыны ўпершыню выступілі з песнямі перад публікай. Дэбют быў удалы, мабілізуючы. Потым былі далейшыя выступленні з усё дасканальшым мастацкім узроўнем. Спявалі яны польскія, рускія і свае родныя, беларускія песні, спявалі песні народныя і складзеныя Нінай Мушынскай, якая была і душой і кіраўніком гэтага калектыву. У свой рэпертуар уключалі яны таксама песні, якія даўно палюбіліся слухачам у выкананні слаўных спевакоў.

На канцэрты гарадоцкага жаночага хору пачалі рабіць заяўкі. Ён выступаў на малых і вялікіх сцэнах, у малых і вялікіх гарадах, на міжнародным фестывалі моладзі ў Варшаве і там жа на цэнтральных дажынках, а таксама некалькі разоў на Гродзеншчыне ў БССР.

Хто б ведаў у далёкіх і вялікіх гарадах Польшчы, што ёсць такая на Беласточчыне мясцовасць, якую называюць Гарадок, якая „ні то вёска, ні то горад“, як гаварылася ў песні, напісанай Нінай Мушынскай!

Юбілейны канцэрт.

Жаночы харавы калектыў прыносіў славу многім арганізацыям, ад імя якіх выступалі яны ў шматлікіх песенных конкурсах. І так выступаў ён і ад мясцовага гуртка Лігі жанчын, і ГОКу, і ад ТППР, і ад пажарнікаў, і ад прафсаюзаў, і ад імя Беларускага таварыства. Ужо першы арганізацыйны з'езд БГКТ упрыгожыў хор задушэўнымі мелодыямі беларускіх песень. З таго часу ГП БГКТ па меры сваіх магчымасцей аказвае калектыву дапамогу, у асноўным забяспечваючы яго народнымі беларускімі касцюмамі. І трэба сказаць, што намнога бяднейшае было б БГКТ у сваёй культурнай дзейнасці, каб не было гарадоцкага хору, які ўжо 12 год працуе пад мастацкім

(Працяг на стар. 4)

За ўсё падзякавала Ніна Цыванюк.

Віншаванні прымала Ніна Мушынская.

З рэпарцёрскіх запісак

НЕ РАБІЦЬ, А ЖЫЦЬ?

Пракуроры, якім у мінулым годзе давялося працаваць на Беласточчыне, не маглі, на жаль, скардзіцца на недахоп заняткаў. Пастараліся ў гэтым прыхільнікі лёгкай нажывы, людзі, якія хацелі б багата жыць і нічога не рабіць, а дакладней кажучы, усё рабіць, каб нічога не рабіць.

Паводле падлікаў ваяводскай пракуратуры ў Беластоку, затраты дзяржавы ад празнага роду крымінальных махлярстваў, якія міліцыя выявіла ў мінулым годзе, перавышаюць 60 мільёнаў злотых.

Напісаў я **„затраты дзяржавы“**. Значыць, махляры пакрысе абкрадалі кожнага з нас, бо дзяржава — гэта перш за ўсё ўсе мы, яе грамадзяне, і хто крадзе або нішчыць дзяржаўнае ці грамадскае дабро, перш за ўсё шкодзіць сабе і нам усім разам, ды кожнаму паасобку.

*

У невялічкім пасёлку, які знаходзіцца ля шашы з Бельска ў Сямяцічы, памяшчаецца сядзіба адміністрацыі спулдзельні „сялянскай самапомачы“, а ў гэтай спулдзельні падабралася адборная кампанія: два магазінеры, старшыня і яго намеснік ды яшчэ так званы арганізатар абслугоўвання вясковай гаспадаркі. Кампанія аказалася вельмі спагадлівая для сваіх патрэб і нават таленавітая. Кіруючы вясковым гандлем у прасторнай і багатай гміне, перш за ўсё думалі аб „самапомачы“ сабе, а ўжо сялянам — як аставалася.

Цяпер усе яны чакаюць судовага прыгавору. Пракурор абвінавачвае іх у тым, што разам гэтыя адказныя працаўнікі ГС-у змахлявалі аж **1 мільён 257 тысяч злотых.** І гэта на працягу толькі двух гадоў. У акце абвінавачання чытаем: „...розныя віды мінеральнага ўгнаення пастаянна перамешваліся з зямлёй і цэментам, моклі, трацілі якасць... Магазінеры не дбалі аб парадку ў дакументах, розныя квітанцыі або зусім не аддавалі ў бухгалтэрыю, або аддавалі праз некалькі месяцаў...“

Пракурор Г. Панцэвіч паясняе, што магазінеры часта наладжвалі ў час працы сяброўскія выпіўкі за дзяржаўныя грошы. Напрыклад, у 1977 годзе на працягу цэлага года толькі два разы адвялі яны ў касу дзяржаўныя грошы. Рэшту або прапілі, або ўкралі сабе.

Аднойчы дайшло да таго, што неабходна было правесці пераацэнку сапсаваных мінеральных угнаенняў. Камісія, шукаючы адпаведных дакументаў, заглянула ў адну з шуфлядаў, адкрылі яе, а з шуфляды высыпалася цэлая куча грошай. Усе скамечаныя, зусім нялічаныя. Знаходзілася там, як пасля ўстаноўлена, нейкіх 350 тысяч злотых. Камісія паведаміла аб гэтым кіраўніцтву ГСу. Аднак старшыня і яго намеснік аднесліся да гэтага зусім абыякава.

Дарэчы, самі яны масава састаўлялі зусім фікцыйную дакументацыю, на аснове якой атрымалі ад страхавачнай установы (ПЗУ) амаль **паўмільёна** злотых. Аднойчы па загаду намесніка стар-

(Працяг на стар. 2)

НА СЦЭНУ — РЭГІЯНАЛЬНУЮ ТВОРЧАСЦЬ!

Беластоцкая Ваяводская рада прафесіянальных саюзаў праводзіць цікавае мерапрыемства. У сувязі з 35-годдзем Народнай Польшчы арганізавала яна **„Эстраду вынаходлівых, гаспадарлівых і культурных“.** Такім чынам важнейшыя гарадскія і гмінныя асяроддзі Беласточчыны маюць магчымасць вельмі дакладна прыглядзецца да сваіх здабыткаў у розных галінах жыцця за мінулыя трыццаць пяць год і пазнаёміць беластаччан з найважнейшымі, найбольш паказальнымі.

І так, цэлыя два дні, 3 і 4 сакавіка г.г., ва ўсіх залах будынка беластоцкага кінатэатра „Звёнзковец“ панаваў **Бельск Падляшскі.** Меў што паказаць і чым захапіць.

Хоць і старажытны, рэдка аднатоўваў у сваім мінулым бляскі росквіту і славы, часцей жа ліпеў у цені заняпаду. Толькі за мінулыя тры дзесяцігоддзі з глухога мястэчка вырас у значны гаспадарчы і культурны цэнтр на Беласточчыне, стаў вядомы не толькі ў Польшчы, але і ў многіх краінах. Гэтую добрую славу пашыраюць бельскія „Ухвыты“, што 80% сваіх вырабаў высылаюць у звыш 30 краін свету, між іншым у СССР, Японію, Злучаныя Штаты Амерыкі; вытворчасць гэтага завода расце з кожным годам, калі ў 1974 г. яна склала 63,4 млн. зл., то ў 1978 г. яна дасягнула вартасці 108 млн. зл. Крок у крок з „Ухвытамі“ ідзе бельская малачарня, якая свае вырабы пастаўляе ў крамы Беластока, Узбярэжжа, Шлёнска, а таксама экспартуе амаль у 20 краін свету. Калі ў 1950 г. яна перарабіла 5 мільёнаў 638 тысяч літраў малака, то ў 1978 г. ужо 64 мільёны 800 тысяч літраў. Яшчэ буйнейшы росквіт уласцівы Бельска-падляшскаму будаўнічаму прадпрыемству. У пяцідзесятыя гады сваю дзейнасць пачынала яно ад пабудовы аднапавярховых домікаў, вясковых кузняў, двух- трохкласных школак, а цяпер узводзіць навейшыя бальніцы, цэлыя кварталы высотных дамоў, фабрыкі. З заслужаным гонарам яно паказала на сваіх стэндах фатаграму будовы ў Бельску завода электронных элементаў для польскага каляровага тэлевізара. Што ж, актыўны ўдзел ва ўзвядзенні вялікіх аб'ектаў агульнапольскага значэння для гэтага прадпрыемства не навіна — яно ўнесла свой уклад і ў пабудову гуты „Катавіцы“. Прыемныя гэта факты. Асабліва, калі яны паказаны як лагічнае, натуральнае развіццё і працяг той незвычайнай працавітасці і гаспадарлівасці, што ўласціва спакон веку бяльчанам.

У адной з выставачных залаў вучнёўскі этнаграфічны клуб з Бельскіх сельскагаспадарчых школаў абсталяваў вельмі цікавую выстаўку „Вясковая жанчына“, на якой згодна з порамі года паказаў колішнія прылады працы і вырабы бельскіх сялянак. Дасканалая гэта рэч! Цэпэлія не абмінула нагоды, каб пазнаёміць з надзвычайным багаццем форм і дасканаласцю выканаўчага майстэрства бельскіх „каробачнікаў“, г. зн. умельцаў пляцення з саломы і лазы, такімі, як М. Бабулевіч з Парцава, М. Карпук са Шчытоў, А. Таранта з Бельска і шэрагам іншых, словам з найвыдатнейшымі прадстаўнікамі „бельскай саламянай рэспублікі“, вырабы якой вядомы на ўсіх пяці кантынентах зямной кулі. Цешыць і тое, што гэтыя традыцыі народнай вытворчасці маюць дастойных прадаўжальнікаў у маладым пакаленні. Нават сярод сувеніраў і іншай дробязі, што выконваецца на занятках тэхнічнага выхавання бельскіх школ, выразна заўва-

(Працяг на стар. 4)

НОВЫ ВЯЛІКІ КОНКУРС НА ВЫКАЗВАННЕ-РАЗВАЖАННЕ

„АБЛІЧЧА СУЧАСНАСЦІ"

„Газета вспулчэсна" і Дзяржаўнае выдавецтва **„Іскры"** аб'явілі новы вялікі конкурс на выказванне-разважанне пад назвай **„Абліччa сучаснасці"**. Арганізатары, між іншым, пішуць:

„Перад конкурсам стаіць заданне выявіць пацверджаныя ўласнымі перажываннямі і роздумамі тыя як жа часта заблытаныя шляхі і праблемы, якія прыносіць наша сучаснасць і з якімі сустракаецца чалавек.

Наш конкурс агульнадаступны, у ім могуць прыняць удзел усе, незалежна ад адукацыі і працы, якую выконваюць. Значыць, кожны мае магчымасць адкрыта выказацца пра тое, што думае і адчувае, як сам бачыць польскі будзённы дзень і свою прысутнасць у ім. Калі палічыце, што вашыя выказванні-разважанні варта пераплесці, узбагаціць, напрыклад, сямейным лістам, урыўкамі пісаных толькі для сябе дзённікаў і нататак, характэрнай цытатай з афіцыяльнага дакумента ці хронік, або, урэшце, здымкамі — вельмі просім.

Кожны з нас носіць вобраз сучаснасці, існуе ў ёй, па меры сваіх магчымасцей і жыццёвых ідэалаў ажыццяўляе яе, мае рашаючае ўздзеянне на яе аблічча і яе парадоксы. Таму паспрабуйма адказаць, што ў жыцці ў нас выйшла добра, а што не выйшла і чаму? Якая ж твая мерка ацэнкі? Чым у сваім жыцці ты ганарышся, а што хацеў бы выкрэсліць з памяці? У якіх момантах ты адчуваеш сябе ў згодзе са сваім сумленнем або — не ў згодзе, захоўваеш асабістыя погляды або іх трацiш? Што з ідэаламі і марамі тваёй маладосці, як ты іх здзяйсняеш у жыцці? Што гэта абазначае: быць сучасным чалавекам? Паблажлівым да перакананняў і пачуццяў іншых людзей ці наадварот — бязлітасным, бескампрамісным, калі чые-небудзь учынкі пярэчаць яго пераканаанням і ўяўленням аб справядлівасці, хоць бы цаной паражэнняў ці нават часовага разгрому? Хто і чаму ў Народнай Польшчы можа разлічваць на асабістыя дасягненні? Ад чаго гэта залежыць: працавітасці, падмацаванай ведамі, адвагі і настойлівасці ці таксама яшчэ ад нечага іншага?

Кожны з нас мае ў сабе акрэсленую колькасць энергіі, ахвоты, магчымасцей, а таксама сваю долю таленту. Як ты і твае знаёмыя спажыткоўваеце гэты патэнцыял? Што павышае тваю актыўнасць у працы, у жыцці або даводзіць да знеахвочвання і абыякавасці, да пасіўнага „абы дзень да вечара"? Наогул, які твой уклад у дасягненні нашай краіны? Якія паводзіны грамадзян Польшчы найбольш пажаданы ў нашай сацыялістычнай Радзіме?"

Працы на конкурс, дагэтуль нідзе не апублікаваныя, напісаныя на польскай мове, зразумелым почыркам або на пішучай машынцы з дакладным адрасам аўтара і карткімі інфармацыямі аб яго ўзросце, адукацыі, месцы работы, прафесіі, членстве ў грамадскіх арганізацыях трэба выслаць да 15 чэрвеня 1979 года па адрасу: „Gazeta Współczesna", 15-950 Białystok, ul. Wesołowskiego 1
з надпісам на канверце: „Oblicza współczesności". Аўтараў найлепшых прац чакаюць такія ўзнагароды: першая — 15 тысяч злотых, другая — 10 тысяч злотых, трэцяя — 5 тысяч злотых, дзесяць узнагарод па 2 тысячы злотых.

Апрача гэтага, прадбачваецца спецыяльная ўзнагарода Дзяржаўнага выдавецтва „Іскры" за найлепшую працу, аўтарам якой будзе прадстаўнік маладога пакалення. Самыя каштоўныя працы будуць апублікаваны на старонках „Газеты вспулчэснай", потым жа яны паявяцца ў кнізе, выдадзенай „Іскрамі". Аўтары атрымаюць ганарары згодна з абавязваючымі нормамі. Арганізатары конкурсу захоўваюць за сабою правы першыні друкаваць прысланыя выказванні-разважанні, не адсылаць аўтарам атрыманых прац і інакш падзяліць узнагароды.

У ГЭТЫМ ТЫДНІ

365 гадоў назад

7.4.1614 пам. Эль Грэка (сапр. Дамeніка Тэатакопулі), іспанскі жывапісец, адзін з выдатнейшых прадстаўнікоў маньерызму.

170 гадоў назад

1.4.1809 нар. М. Гоголь, рускі пісьменнік. Самы значны твор „Мёртвыя душы".

130 гадоў назад

3.4.1849 пам. Ю. Славацкі, польскі паэт і драматург. Выдатны рамантык. Пахаваны ў Вавелі.

75 гадоў назад

6.4.1904 нар. М. Хведаровіч (сапр. Чарнушэвіч), беларускі паэт.

30 гадоў назад

4.4.1949 утв. Арганізацыя паўночнаатлантычнага дагавору (НАТО), замкнёны агрэсіўны ваенна-палітычны саюз, накіраваны супраць сацыялістычных краін.

7.4.1949 Сейм прыняў закон аб ліквідацыі непісьменнасці.

7.4.1949 Сейм прыняў закон аб ахове прыроды. Была створана Дзяржаўная рада аховы прыроды.

* * * * * * * * *

3.4.1909 пецярбургская „Ніва" паведамляла: „Агульная колькасць сербскай арміі акрэсліваецца ў 300 тыс. чалавек ва ўзросце ад 20 да 48 год. Ужо мабілізаваны ўсе сербы, здольныя насіць зброю, апрача пяці дывізій сталага кадра агульнай колькасцю ў 75 тыс. штыкоў, пад ружжо прызваны ўсе тры разрады запасных, якім ужо раздадзены ружжа і баявыя запасы, прычым 50 тысяч ружжаў засталося яшчэ для добраахвотнікаў".

(Працяг са стар. 1)

НЕ РАБІЦЬ, А ЖЫЦЬ?

шыні магазінер прадаў кулон фоліі вартасцю ў 3801 злотых. З грашыма і квітанцыяй пайшоў да гэтага ж намесніка старшыні, а той узяў ад яго грошы і квітанцыю, ды й кажа:

— Ведаеш што, Ясь, не пускай ты гэтага ў бухгалтэрыю. Гэтая справа і так пройдзе, — і тут жа парваў квітанцыю, — 1801 зл. — аддаў магазінеру. Магазінер адразу паімчаўся за гарэлкай і тут жа ў кабінеце намесніка „выдаілі" разам літроўку, задаволеныя з жыцця...

*

А вось іншы прыклад. У стан абвінавачання пракуратура паставіла 15 чалавек, якія махлявалі на бензіне. 6 аентаў са станцый ЦПН, 6 шафёраў і 3 кантралёры. Падлічана, што за два гады (1975-1977) намахлявалі яны 1 мільён 800 тысяч злотых.

Пракурор Г. Панцэвіч гаворыць, што справу яшчэ яны не закончылі і ўсё паказвае на тое, што пракуратура супольна з міліцыяй знойдуць яшчэ іншых прыхільнікаў прынцыпу: мала рабіць, а добра жыць.

Механізм гэтага злачынства настолькі просты, наколькі прымітыўны і наіўны. Шафёры бралі рахункі на бензін, а бензін самі „эканомілі" рознымі спосабамі. Напрыклад, штучна наганялі кіламетры. На аснове фальшывых рахункаў прадпрыемствы (было іх разам 17) выплачвалі шафёрам грошы і так накапліваліся іх „ашчаднасці". Напрыклад, аенты са станцыі ЦПН у Бельску выпісалі рахункі на фікцыйны продаж гаручага аж для 213 шафёраў.

Аенты прабавалі прыкрыць сваё махлярства высокімі хабарамі. Пакуль што вядома, што тры інспектары з Беластоцкага прадпрыемства гандлю нафтавымі прадуктамі палакоміліся на хабар ад 35 аентаў ЦПН і прынялі ад іх некалькі дзесяткаў тысяч злотых.

А цяпер усім ім горка прыдзецца разлічыцца перад дзяржавай.

*

У дакументах ваяводскай пракуратуры можна знайсці шмат іншых прыкладаў махлярства, якое вяло злачынцаў да лёгкай нажывы. Адзін з кіраўнікоў раённага прадпрыемства будовы дарог і мастоў быў адначасова шэфам уласнага прыватнага рамеснага прадпрыемства, якое таксама будавала дарогі. Вынік — прыватнае прадпрыемства проста квітнела, а ў дзяржаўным — 500 тысяч затрат.

Ёсць у Беластоку прадпрыемства „Бямет". Там прадукуюць вырабы з серабра. Яго рабочыя патрапілі „зашчадзіць" сабе 170 сярэбраных ланцужкоў, 63 іншыя каштоўныя вырабы і 2,5 кілаграма азатану серабра. Гэтае прадпрыемства толькі распачынае сваю дзейнасць. А ўжо абакралі яго на 50 тысяч злотых.

СКР Хорашч рашыў пабудаваць у „Фастах" дашок, вяту на машыны, якая нікому не была патрэбная. Затраты — больш-менш 200 тысяч злотых. Грошы перайшлі ў прыватныя рукі. Між іншым, адзін з інжынераў, вызначаны на інспектара нагляду гэтай пабудовы, узяў 5300 злотых, хаця ніколі на вочы не бачыў гэтай вяты.

*

На што разлічваюць гэтыя людзі? Аснова, на якой будуюць свой зладзейскі дабрабыт, раней ці пазней, так ці інакш рассыпаецца ў парашок.

Каб яшчэ пераадолець грамадскую спагаду ці нашу абыякавасць да гэтага роду злачынстваў, каб не паўтаралі мы: **у мяне не ўкраў, дык што мне да гэтага!** То ж у пасёлку, дзе махлявалі кіраўнікі ГСу, амаль усе аб гэтым ведалі і... маўчалі. Сярод шафёраў, працаўнікоў ЦПН ды іх начальнікаў здаўна агульнавядомай „тайнай" з'яўляецца спосаб фальсіфікацыі рахункаў. А яны маўчалі. У „Бямеце" амаль адкрыта „ашчаднасці" серабра мянялі на гатовыя вырабы, выносілі іх у горад і ўсё было шыта-крыта. Кіраўніцтва СКР Хорашч таксама ведала, што інжынер-інспектар ніколі не быў на будове, але дырэктар лёгкай рукой падпісаўся пад яго рахункамі за нагляд над будовай.

Значыць, мы самі дазваляем, каб нас абкрадалі.

Віктар Рудчык

Лічбы і факты

У мінулым годзе ў Польшчы 9 тысяч выпускнікоў вышэйшых навуковых устаноў пачало працаваць у сельскай гаспадарцы. Запатрабаванне — амаль на 15 тысяч спецыялістаў у год. А ў дзевяностых гадах сельскай гаспадарцы спатрэбіцца звыш 20 тысяч работнікаў з вышэйшай адукацыяй штогод.

(яц)

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „НІВЕ"

У імя чалавека ● Сакольскі „Спомаш" ● Міхась Чаламей ● Блізкія сэрцу мелодыі ● Гаспадар з Капітаншчыны ● Піліп Саскі слухае дзеда ● Пэрэзва ● Знайсці свае месца ● Весткі з Беларусі, Любліна, Беластока, Міхалова, Гайнаўкі, Бельска, Супраслі, Белавежы, Чаромхі, Заблудава, Ляўкова, Істока, Нараўкі, Мокрага ● Калі сніцца салдат ● Веснавая мода ● Калі хочаш быць здаровым ● Песня „Miłość to jest muzyka".

TELEWIZJA WARSZAWA

Sobota 31 III — 6.00 TTR. Mat. 6.30 Biol. 9.00 Dla kl. VIII Nauka o czł. 12.45 TTR. Geogr. 13.25 Hod. zwierz. 14.35 Pr. dnia. 14.40 Radzimy rolnikom. 14.50 Obiektyw. 15.10 Dziennik. 15.20 Orbita. 15.30 Dzień dobry, tu telewizja. 16.10 Latarnia Czarnoksięska. 16.40 O czymś innym — film czech. 18.05 Szanujmy wspomnienia. 19.00 Przygody Bolka i Lolka. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Życie na gorąco — serial. 21.55 P. nożna. Arka—Zagłębie. 22.35 Dziennik. 22.40 L. J. Kern: Alarm miłosny — pr. rozr.

Niedziela 1 IV — 6.45 TTR. Geogr. 7.15 Hod. zwierz. 7.45 Now. w domu i zagr. 8.10 Emerytury dla rolników. 8.20 Telewizjada. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Teleranek. 10.20 Antena. 10.45 Tadżykistan. 11.45 Dziennik. 12.00 Rolnicze rozmowy. 12.30 Poranek symf. 13.20 Magazyn motor. 13.50 Z kamerą wśród zwierz. 14.15 Teatr TV. W. Szekspir: Wesołe kumoszki z Windsoru. 15.45 Los. Dużego Lot. 16.00 Curro Jimenez — ostatni odc. 17.00 Tele-Echo. 18.00 Sport. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.15 Rodzina Połanieckich — odc. V ser. 21.40 Hokej. Szwecja—ZSRR. 21.55 Mortale i inni — pr. rozr.

Poniedziałek 2 IV — 12.45 TTR. Hod. zwierz. 13.25 Upr. rośl. 15.25 Pr. dnia. 15.30 NURT — mat. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Zwierzyniec. 16.55 Śmierć Varioli Major. 17.20 Westerplatte — dramat woj. 19.00 Wiercik. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Teatr TV. G. Gorin: Prawdomówny kłamca. 21.50 Dziennik. 22.05 Jak?

Wtorek 3 IV — 6.00 TTR. Hod. zwierz. 6.30 Upr. rośl. 9.00 Dla kl. VI J. pol. 10.00 Dla klas najmł. Czerwone, żółte, ziel. 13.25 TTR. Mat. 14.00 Mech. rol. 15.25 Pr. dnia. 15.30 Klub Seniora. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Moja ulica — pr. rozr. 17.00 Studio Mł. 17.30 Stawka. 17.55 Sonda. 18.20 Między nami jaskiniowcami — ser. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Miś Uszatek. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Czerwone i czarne — odc. V ser. 21.30 Świadkowie. 21.50 Camerata. 22.15 Dziennik. 22.30 Pr. publ.

Środa 4 IV — 6.00 TTR. Mat. 6.30 Mech. rol. 8.10 Dla kl. VIII Chem. 9.00 Dla kl. VI Fiz. 12.00 Dla kl. VII—VIII Wych. muz. 12.45 TTR. Fiz. 13.25 Chem. 14.30 W drodze do nowego. 15.25 Pr. dnia. 15.30 NURT — naucz. pocz. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Entliczek-słowniczek. 16.55 Piosenki i muzyka P. Figla. 17.20 Dom i my. 17.35 Los. Małego Lot. 17.50 Życiorysy współczesne. 18.15 10 minut. 18.30 Śródziemnomorskie przygody — wł. ser. dok. 19.00 Cypisek syn rozbójnika Rumcajsa. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 P. nożna. POLSKA—WĘGRY. 21.50 Dziennik. 22.05 Koncert inaugurujący Dni Kultury Polskiej w Moskwie.

Czwartek 5 IV — 6.00 TTR. Fiz. 6.30 Chem. 9.00 Dla kl. I lic. J. pol. 10.00 Dla kl. II lic. J. pol. 11.05 Dla kl. VIII i I lic. Przysp obr. 12.55 Dla kl. IV lic. J. pol. 13.40 TTR. J. pol. 14.10 Fiz. 15.25 Pr. dnia. 15.30 Decyzje piętnastolatków. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Czwartek TDC. 17.30 O wronach prawie wszystko. 17.55 Skarbiec. 18.20 Poligon. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Odwiedziny książkowego Piotrusia. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Teatr Sensacji. E. Mason, T. Wilis „Dni zemsty". 21.10 Pegaz. 21.55 W minutę po premierze. 22.30 Dziennik. 22.45 Nigdy więcej.

Piątek 6 IV — 6.00 TTR. J. pol. 6.30 Fiz. 8.10 Dla kl. VII Geogr. 9.00 Dla kl. V. Geogr. 11.05 Dla kl. I—III lic. Wych. tech. 12.45 TTR. J. pol. 13.25 Mat. 15.15 Red. szk. zap. 15.25 Pr. dnia. 15.30 NURT — ped. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Piątek z Pankracym. 16.55 Co trzy lata w Bydgoszczy. 17.20 Magazyn motor. 17.50 Ewa Szelburg-Zarembina — film dok. 18.30 Profesor i panna — ser. 19.00 Osiołek poznaje świat. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Magazyn studia gama. 22.05 Dziennik.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 30 III — 7.50 Spektakl. 14.05 Film fab. 17.00 Koncert. 17.25 Film fab. 19.35 Panorama film. 21.25 Sport.

Sobota 31 III — 13.10 Krótkometraż. film fab. 15.15 Nie do wiary. 16.15 Koncert. 17.55 Film fab. 19.35 c.d. filmu fab. 19.35 Sport.

Niedziela 1 IV — 10.00 Film fab. 13.00 Spektakl. 15.05 Koncert życzeń. 15.50 Klub film. 16.50 Film anim. 17.00 Panorama międzynar. 17.45 Cyrk. 18.10 Spotkanie z S. Michałkowem. 20.35 Sport.

ГАВОРЫЦЬ БЕЛАСТОК!

Беларуская радыёперадача: **субота, 12.05 — 12.25 (UKF)**

КІНО

Białowieża Abba — szwedz. 3—4. Godzina miłości — szwajc.-nor. 5—6. Bez ojca — radz. 7—8.

Bielsk Podl. Godzilla contra Gigan — jap. 2—3. Bilet powrotny — pol. 4—5. Edukacja specjalna — jug. 6—7. Czeka na pana dziewczyna — radz. 8.

Czyże Azyl — pol. Wielka podróż Agaty Scheigent — NRD 4—8.

Gródek Mandingo — USA 7—8.

Hajnówka Chonatown — USA 2—4. Nagonka — jug. 5—6. Nie strzelać do nauczyciela — kanad. 7—8.

Michałowo Gang Olsena wpada w szał — duń. 3—4. Cenny depozyt — fr. 5—6. Zanim nadejdzie dzień — pol. 7—8.

Mielnik Serpico — wł. 4. Wspaniały mężczyzna — buł. 7—8.

Milejczyce Próba ognia i wody — pol. Maratończyk — USA 4—8.

Narew Antyki — pol. Powrót straconych — jug. 4—8.

Nurzec Rocky — USA 5—6. Bilet powrotny — pol. 7—8.

Orla Niedokończony utwór na pianolę — radz. Romans Teresy Hennert — pol. 4—8.

Rajsk Trędowata — pol. Eliksir młodości — rum. 4—8.

Niwa

BIAŁORUSKI TYGODNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

ODZNACZONY ZŁOTĄ ODZNAKĄ „ZASŁUŻONY BIAŁOSTOCCZYŹNIE"
Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

* *

ADRES REDAKCJI
Niwa
ul. Wesołowskiego 1
15-950 Białystok, skr. poczt. 149
tel. 2-82-41

* *

Wydawca:
RSW „Prasa-Książka-Ruch", Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe w Białymstoku. Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch" oraz urzędy pocztowe i doręczyciele. Cena prenumeraty rocznej [illegible] zł. [illegible] gr. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch", Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PKO nr 1561-71.
Indeks 36911/36671
B.Z.Graf. Zam. 609. Nakład 7700 egz. S-2

БЕЛАВЕЖА

СТАРОНКА ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ.

ВАРШАЎСКІЯ ПЕЙЗАЖЫ

Мая ноч
Цудоўная
Вялікая
Цікавая.
Яна — магазін
З прошлым сардэчным смехам
З чалавечым словам
З зялёным лугам.
Усё тут наша.
Няма купцоў
І купляючых.
Мая ноч
Вялікая.
Яна адкрывае сёння
Другі магазін.
А тут
І спалены цень надзеі
І сум
І туга
І збураны мары назаўсёды.
Перада мною
Дарога
У пусты
Халодны
Чужы магазін
З купляючымі
Усмешкі
Словы
Мары....

* ✲ *

Пяройдзе сон
І ты
Усё зноў зменіш...
Рассунеш мозг
Ні халоднай кроплі дажджу
Ні шкілетаў
чужых і сваіх
Слоў.
Будзеш плаваць
Датыкаць пальцам
Паўмёртвых
І паўжывых яшчэ
Пачаткаў — канцоў...
Пачатак — канец.
Ёсць і няма ў тым
Адлегласць кропак
Дарогі з пытальнікаў клічнікаў.
Пачатак — канец.
Круг
Тут можна
Часам
Нават паволі віруючы
Выпасці...

* ✲ *

Апранаеш штодзённа
Свой шкілет
У мары.
Апранаеш шалёную канструкцыю
Свайго чорнага века
У розныя словы.
Словы гладкія
Словы — камяні
Словы — цені слоў.
Завешаны
У пустым маўчанні
Ты маўчыш...

* ✲ *

Няма сонца
Няма кветак
У тваім сэрцы.
Ты сніш
Далёкае дзяцінства.
Паменшыш вочы
Уключыш
Свой маленькі аўтамат
У сэрцы.
Не пачуеш ты
Твае думкі
Бягуць няспынна
Да цёплых матчыных рук
Да роднага месца...
А мо гэта быў толькі сон
Дзяцінства сваё
Ты ў фантазіі
І марах стварыў?

* ✲ *

У чорнае горла кветак
Атрутай увaходзіць тут дождж.
Зярнятку пяску
Што адарвалася ад свайго берага
Няўзгодзе жыць тут з паветрам.
Тут можна
Нават
Рэзаць сэрцы
Без болю.
Ісці б далей?
Перад табой толькі масты
Што вырастаюць
Падаюць
Уваскрасаюць...

Надзея Артымовіч

* ✲ *

Ці я нясмелы?
Але навошта крычаць тады праўду,
калі яе
зразумець ніхто не хоча?

* ✲ *

Ці хтосьці калі-небудзь зразумее
без слоў
музыку маіх палаючых жыл,
у якіх кроў
як кіпецень
булькае?

Іштван Дабі

СТРАШЭННА ПЛАКАЎ МАЛЫ ЯКАЎ

Адлупцавалі небараку
За тое, што сястрычку тоўк.
Страшэнна плакаў малы Якаў,
А калі змучыўся — замоўк.

Матуля кажа: — Богу дзякуй,
Замоўк урэшце, роў ды роў.
Адказвае на гэта Якаў:
— Як адпачну, дык буду зноў.

Віктар Швед

СВЯТАЯ НОЧ

10

Спіць дзень.
Са спраў зямных
ачышчана дарога.
Туман
лугамі травяністымі брыдзе.
Такі спакой...
Толькі
надзея і трывога
лунатыкамі
ходзяць ува мне.

11

Я чую,
прыходзіш ты часам —
у росах,
у ляскаптні цёрніц,
у крыку варон,
з касой за плячыма,
ў духмяных пакосах,
то казкай чароўнай
уліваешся ў сон...
І бачу прасторы
цудоўнай краіны —
белыя коні
лугамі плывуць,
неаб'езджаны коні
некаваным капытам
па нябрытай раўніне
ўзор шчасця ткуць.
І хочацца бегчы.
Душа цягне
да коней.
У зялёным раздоллі
світае дарога.
Ды жаль,
параход мой
на якары тоне —
скупавата з надзеяй,
трывогі замнога.

Міхась Шахэвіч

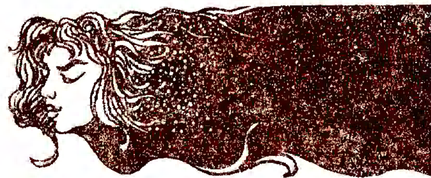

* ✲ *

Каханне прыйшло
як прыходзіць прыяцель
як квітненне
у майскія вішні
як сонца ў пшаніцу
з-пад неба
мы адчулі што вусны
не лішнія
мы адчулі што грудзі
патрэбныя
ты прыйшло занялося работай
аб'яднала самоту з самотай
і з палеткаў сэрцаў-адлогаў
пралажыла у радасць
дарогу

Алесь Барскі

ВЫНІК ЛІТАРАТУРНАГА КОНКУРСУ

На конкурс за месяц люты было прыслана восем твораў, у тым ліку шэсць вершаў і два апавяданні. Творам месяца стаў верш Пятра Байко „Адкладаеш скібу часу“. Віншуем. Чакаем наступных удзельнікаў. Прыпамінаем, што творы павінны быць напісаны на беларускай мове. Віншуем таксама Юрку Трачука за свежасць задумы і жадаем поспехаў у яе перадаванні.

Тэлевізар гудзеў, бы злыдзень. Цямнела. Цені сышчыкамі хаваліся па кутках, хітра падглядаючы. Рабілася неяк сумна, панура. Пакой нагадвае вялікую труну, над якой зачынялася века, хаваючы ўсе падзеі і радасці. Было неяк пуста ды нечага не хапала. За акном далёка-далёка, дзе лес вітаецца з даляглядам, засынаў дзень. Сям-там яшчэ відпеліся камкі хмар, бы спозненае на начлег стадка авечак, але і тыя хаваліся.

Якуб сядзеў і, тупа ўглядаючыся ў гэтае ашаламляючае люстра, думаў: па якую халеру туманяць людзям галовы ды псуюць нервы? Вось і цяпер нейкая паўголая жанчына спявала нейкую звар'яцелую песню. Якубу рабілася жаль гэтай грэшнай пакутніцы, але думаў ён не аб ёй, задумоўваўся над сваім становішчам. Ужо больш як год у гэтай турме. Ані людзі да цябе, ані ты да людзей, дзевяты паверх. Ды яго і нікуды не пускалі.

— Чаго будзеш лазіць? — гаварылі. — Стары ты ўжо, адпрацаваў, пасядзі, тэлевізар паглядзі.

Добры быў ён, гэты сынок, але часам гэтая дабрата горлам пачынала Якубу вылазіць. Але пра гэта бацька стараўся не думаць, тым больш, што сын ляжаў на ложку і чытаў. Ды і чаго тут грашыць — чыста, суха, цёпла, ежа нядрэнная, ну і чаго яшчэ? Але нешта псавалася, непакоіла. І Якубу здавалася, што сын за ім сочыць, быццам бы хоча пранікнуць у яго душу. Якуб палохаўся, што такія думкі прыходзяць, але непакой не даваў спаць па начах. Тым больш, што падслухаў гутарку сына з жонкаю.

— Ведаеш, Манька, — гаварыў ён да жонкі, — наш стары неяк прытупеў, часамі сядзіць і гадзінамі глядзіць кудысь далёка-далёка, быццам аглох.

— Скляроз. — Да лекара яго трэба, у бальніцу палажыць, хай падлечаць. Не дбаеш пра бацьку.

— Бач, халера яе, — думаў Якуб. — Нібы такая добрая, а пазбыцца ўжо хоча. Век пражыў без лекара. А тут раптам скляроз. Грошы за гаспадарку забралі, а цяпер стары не патрэбны. Ах Божа, ты мой Божа, — уздыхнуў Якуб. — Так яшчэ пажыць хочацца. Вырвацца б з гэтай труны. Уцячы туды далёка-далёка, у польны прастор, у глуш лясную, пачуць кумканне жаб на змярканні ды спеў салаўя, паслухаць, як зямля ўздыхае ды плача буйнымі росамі, убачыць яшчэ кволенькія маладыя парасткі збожжа, бабскае ле...

Раптам востры гук званка, бы бізун, сцебануў па Якубавых думках. Усхапіўся, каб адчыніць, але сын даў знаць рукой, што сам. Сцішыў тэлевізар, вышаў у калідор, шчыльна зачыняючы за сабой дзверы. Заўсёды гэтак рабіў, калі нехта прыходзіў. Якуб слухаў.

— Можа ўжо па мяне, — мільганула нядобрая думка. Падышоў да дзвярэй. У калідоры было некалькі асоб. Сын быў нейкі ўзрадаваны, смяяўся. Пайшлі ў гасцінны пакой! Пэўна, будзе выпіўка, а пасля? Пасля прыдуць і забяруць мяне ў бальніцу.

Гэтая недарэчная думка прыбіла яго. Унутры нешта абарвалася і такі жах авалодаў ім, што з месца не мог крануцца. Здавалася, што ўсё ягонае жыццё маланкай мільганула перад вачыма і громам рассыпалася ў дробны мак. Крыху ахаладзеўшы, падышоў да акна і, адхіліўшы фіранку, глянуў. Закруцілася ў галаве. Ледзь не ўпаў. Ухапіўшыся за акно, прыгледзеўся лепей. Чорная мазь ночы ахутвала ўвесь свет, а ён, быццам завешаны ў нейкай клетцы пад самымі хмарамі. Кругом мільгацелі дробныя агеньчыкі рознаколернага святла. Яны, здаецца, бегалі, мітусіліся ды паўзлі. То гаслі, то зноў загараліся. На фоне гэтай чорнай плахты ледзь відавочна, далёка-далёка, здаецца, у тым баку, дзе стаяла яго Альшанка, раз-пораз бліскалі маланкі, асвятляючы агромныя звалы хмар.

Якуб адышоў ад акна і разгублена разглядаўся па пакоі. Хацелася крычаць, што ён здаровы, што яму няма патрэбы лячыцца, але баяўся, што гэтым разгневае сына і нявестку. Ціхенька адчыніў дзверы і выглянуў на калідор. Не было там нікога. Толькі з гасціннага пакоя далятаў вясёлы смех, гутарка, грымнула „многае лета“. Вышаў у калідор, потым, пханы нейкай сілаю, націснуў клямку галоўных дзвярэй. Апынуўся на сходах. Сышоў уніз.

Нікога не было. Стаяла такая цішыня, што ён аж спалохаўся. Ужо хацеў вярнуцца, калі раптам... недзе зверху моцна хлопнулі дзверы, пачуліся гнеўныя галасы.

— Гоняць, — мільганула думка. Якуб кінуўся хутчэй уніз і выбег на вуліцу. Тут было пуста. Цёплы пах паветра ўдарыў у ноздры, дадаючы нейкай сілы і бадзёрасці. Прыгнуўшыся як мага бліжэй зямлі, перабег на другі бок, дзе рос малады хмызняк, і расплыўся ў чорнай ліпеньскай ночы.

Уладзіслаў Дваракоўскі

ГМІННЫЯ НАВІНЫ

СУВЯЗЬ НА БЕЛАСТОЧЧЫНЕ

У Беластоцкім ваяводстве дзейнічаюць 162 паштовыя ўстановы. Колькасць іх далёка не дастатковая. Многія з устаноў не маюць навейшага тэхнічнага абсталявання. Не хапае кадраў, асаблівa для абслугоўвання кліентаў у акенцах. На Беласточчыне тэлефона чакае больш 14 тысяч чалавек. Усе з-за таго, што вельмі павольна ідзе пабудова тэлефонных цэнтраляў ды тэлекамунікацыйных ліній. Будаўнічыя прадпрыемствы не горнуцца да такога роду інвестыцыяў, а калі ўжо што-небудзь пачнуць, пабудова іх зацягваецца гадамі.

Зараз разбудоўваюцца аўтаматычныя цэнтралі ў Лапах і Бельску. Сёлета распачнецца пабудова аб'екта тэлефоннай цэнтралі на 4 тысячы нумароў на Антанюку ў Беластоку. Апрача таго, распачнецца пабудова будынка цэнтралі на пасёлку Выгода.

У 1978 годзе вельмі шпаркім тэмпам развівалася аўтаматызацыя тэлефоннага спалучэння ў гарадах. Зараз звыш 80% цэнтраляў мае аўтаматычныя спалучэнні. Плануецца далейшая разбудова аўтаматычных міжгарадскіх спалучэнняў.

Варта адзначыць, што ўжо ўсе паштовыя ўстановы ў сядзібах гмін маюць тэлексовыя апараты, якімі карыстаюцца гмінныя ўпраўленні і іншыя ўстановы.

НАЙАКТЫЎНЕЙШЫЯ МАСТАЦКІЯ КАЛЕКТЫВЫ

У бельскіх школах актыўна працуе пяць мастацкіх калектываў, танцавальныя калектывы і духавы аркестр. Найбольш дасягненняў дабіліся мастацкія калектывы з сельскагаспадарчых школ (ЗСР) і медыцынскага ліцэя.

Калектыў ЗСР існуе ўжо сем гадоў і выступаў больш 400 разоў з канцэртамі на тэрыторыі ўсёй Польшчы, а нават у Савецкім Саюзе. Вядомы ён пад назвай „Падляшскія зязюлі".

Вакальны калектыў „Світанне" з медыцынскага ліцэя выступаў на Шлёнску, у Любліне, Седльцах, а таксама ў Кіеве і Адэсе. Дзейнасцю аднаго і другога калектыву кіруе Мікалай Туркові́ч, які ўсё сэрца аддае музыцы.

Моладзь спамянутых калектываў удзельнічае ў аглядах маладзёжнай польскай песні, у конкурсах беларускай песні, арганізаваных Беларускім грамадска-культурным таварыствам. Супрацоўнічае яна з Домам культуры ў Бельску. Ахвотна збіраецца на канцэрты Варшаўскага камеральнага аркестра, хору Варшаўскага універсітэта і іншых.

БУДУЦЬ ЛЕПШЫЯ ДАРОГІ

Гмінныя ўлады многа ўвагі прысвячаюць справам пабудовы і рамонтаў дарог.

У мінулым годзе ў Міхалоўскай гміне былі адрамантаваны дарогі на адрэзках: Круглы Лясок — Аднога, Навасады — Цісоўка і Аднога — Мацейкава Гара. У бягучым годзе будзе праведзены рамонт дарогі з Залешан у Шымкі.

Сёлета ў Сакольскай гміне будзе пабудавана 2 кіламетры жвіровай дарогі і праведзена кансервацыя 8 км дарог.

У гэтым годзе ў Заблудаўскай гміне ў рамках грамадскага пачыну будуць мадэрнізаваны дарогі: з Рыбалаў у Рэпнікі (на адрэзку 4 км), з Заблудава ў Крыніцкія (2 км), з Рафалоўкі ў Каменку (2 км), з Жукаў у Крыніцкія (1,5 км) і з Ахрэмавіч у Малынку (1 км).

ДЗЕ НАЙБОЛЬШ?

У студзені найбольш грошай на НФОЗ сабрана ў Сакольскай, Чыжоўскай, Дуброўскай, Тыкоцінскай і Бельскай гмінах.

ГАСПАДАРКІ СКР

Спулдзельні сельскагаспадарчых гуртkoў на Беласточчыне пачынаючы ад 1974 года загаспадарылі 22 тысячы гектараў зямельных угоддзяў. Апрача таго, амаль 4 тысячы га здаўна запушчанай зямлі вярнулі да сельскагаспадарчай прадукцыі. Найбольш у гмінах: Шудзялава, Міхалова, Дуброва і Нурэц. У 1977 годзе СКРы прадалі дзяржаве 22 тысячы тон збожжа. У 1978 годзе жывёлаводчыя гаспадаркі СКР прадалі дзяржаве 5200 тон мяса. У апошнія гады была адрамантавана і пабудавана значная колькасць інвентарскіх будынкаў на 30 тысяч месц, у тым ліку 18 пакінутых сялянскіх аб'ектаў і 27 будынкаў з ПФЗ.

(яц)

(Працяг са стар. 1)

жаецца зацікаўленне вырабамі з саломкі, відаць пошукі новых форм.

Надта ж прыемным і паказальным праўленнем гэтай усебаковай адаронасці Бельшчыны з'яўляюцца карціны маладога селяніна з вёскі Парцава Мікалая Себясевіча. Ён гаспадар і аднaчасова вучань завочнага сельскагаспадарчага тэхнікума, вольныя ад занятакаў хвіліны прысвячае ўваскрашэнню фарбамі на палатне мінулага Бельшчыны. І трэба прызнаць, што гэтая вымагаючая і значных ведаў і мастацкага даравання візія выходзіць у яго надта ж прывабная, працягвае яна і расшырае лепшыя традыцыі народнага жывапісу.

Свае выдатныя дасягненні ў галіне развіцця асветы Бельск паказаў не толькі на зграбна падрыхтаваных стэндах, але і на сцэне. Не дзесяткі, але шых бельскіх калектываў. Бяльчане, чэрпайце поўнай горсцю з уласнай багацейшай крыніцы народнай песні, народнага танца і народнага касцюма! Бельскі рэгіён надзвычай багаты цудоўнейшымі мелодыямі, і нашто „пазычаць" песні з Вялікапольшчы, ці Кялецкага, калі сотні не менш дасканалых сваіх уласных спяваецца ў Бельску, Відаве, Парцаве, Плёсках? Ці ёсць якая-колечы патрэба шыць дарагія куяўскія ці лавіцкія касцюмы, калі ёсць не менш красачныя ўзоры падляшскіх народных касцюмаў? Чаму беластаччане не пачулі выступленняў славутых бельскіх „Васілёчкаў"? Чаму калектыў „Іскрынкі" з Бельскага беларускага ліцэя не заспяваў ніводнай беларускай песні? Па якой прычыне не было на сцэне спеўных дзяўчат з Плёскаў? Няўжо арганізатары мерапрыемства пасаромеліся прывезці ў Беласток прыгожых маладзіц у народных саянах, нарутках, фартушках, хустках з Дзявіс-

НА СЦЭНУ — РЭГІЯНАЛЬНУЮ ТВОРЧАСЦЬ!

сотні дзяцей і моладзі спявала, танцавала, вадзіла карагоды, гуляла і чаго толькі, увачавідкі даводзячы, што маладое пакаленне бяльчан і само здольнае і мае вельмі здольных і працавітых педагогаў. І тут не магу ўстрымацца ад заўвагі, што ў песнях, танцах, ігры на інструментах і іншых формах мастацкай дзейнасці на Бельшчыне славяцца не толькі вучаніцы, але і вучні, гэта значыць хлопцы, якіх чамусьці на сцэну зусім не пускалі, а шкада!

Выступленні мастацкіх калектываў былі на высокім узроўні, прадуманыя і належна падрыхтаваныя, але ці бельскія арганізатары культурнага жыцця не ведаюць таго, што ў спяванні „Зязюлькі" ніхто не пераўзыйдзе „Мазоўша", не ўдасца гэта і бельскай „Перапёлцы". Хоць галаскі ў бельскіх гарцэраў напраўду як званочкі, але песенек з рэпертуару „Гавэнды" ніхто лепш не заспявае, як сама „Гавэнда". Тое самае трэба заўважыць і пра рэпертуар інкаў, Храбалоў, Райска, Арэхавіч? Чаму...

Так, пытанняў можа быць вельмі многа, бо шмат што было зроблена не так. Але найбольш балюча адчувалася пагарда і абыякавасць арганізатараў да рэгіянальнай бельскай народнай песні, танца, касцюма. Можа іменна таму мала, вельмі мала было беластачан у глядзельнай зале „Звёнзкоўца". Што ж, беластачане любяць сваю Беласточчыну, усе яе рэгіёны ад Бугa і да Бебжы, і маюць добры густ і яшчэ лепшы нюх.

Бельск быў першым на „Эстрадзе выныходлівых, гаспадарлівых і культурных" у Беластоку. Трэба спадзявацца, што наступныя гарады і гміны не паўтораць яго памылак і пакажуць арыгінальную прыгажосць народнага мастацтва сваіх мясцовасцей.

Мікалай Гайдук

Наша галерэя

Мікалай Грыгарчук. Жывапіс. „Цёмны лес". 1966 год. *Фота М. Гайдука.*

(Працяг са стар. 1)

ЮБІЛЕЙ

кіраўніцтвам таленавітага і адданага настаўніка Сцяпана Копы. І ў конкурсах на беларускую песню, і на народных фэстынах БГКТ, і на з'ездах нашага таварыства, і з нагоды розных гадавін і свят гарадоцкі хор ніколі не падвёў. Заўсёды захапляў слухачоў, кранаў самыя глыбокія людскія пачуцці сваімі песнямі.

Актыўнасць іх не слабее. Не старэе любоў да песні. Здаецца, зусім нядаўна адзначалася дваццатая гадавіна гарадоцкага хору. І наступныя пяць год непрыкметна праімчалі. І вось 10 сакавіка адзначаўся сярэбраны юбілей хору, яго 25-годдзе. У гэты дзень надвячоркам у гарадоцкі Дом культуры імя Кастуся Каліноўскага пачалі збірацца людзі, пачалі прыбываць прадстаўнікі улад. У фае Дома культуры ўсе маглі ўбачыць шматлікія ўзнагароды хору, дыпломы, пахвальныя лісты. Можна было таксама ўбачыць рукадзелле і вышыўку на стэндах, выкананыя рукамі жанчын з харавога калектыву.

І вось на сцэну ўвайшлі харысты і заспявалі прывітальную песню. Затым І сакратар гміннага камітэта ПАРП Яўген Раманчук адкрыў урачысты вечар, а сакратар прапаганды Іван Бараноўскі выступіў з дакладам, падкрэсліваючы ролю і значэнне харавога калектыву. Затым з пажаданнямі выступіў прадстаўнік Ваяводскага камітэта ПАРП Бенедыкт Заслона, які адначасова прачытаў ліст падзякі ад І сакратара ВК ПАРП Уладзіслава Юшкевіча. З пажаданнямі выступіў таксама старшыня ГП БГКТ тав. Мікалай Самоцік і іншыя. А пасля былі зачытаны ўзнагароды ад Беластоцкага ваяводы, ад кіраўніка аддзела культуры Ваяводскага ўпраўлення ў Беластоку, ад ГП БГКТ і ад іншых арганізацый. Было паінфармавана, што прыйшлі шматлікія тэлеграмы ад паасобных арганізацый. Кожны член харавога калектыву атрымаў дыплом ад гміннага ўпраўлення.

Ніна Цыванюк ад імя харавога калектыву выразіла шчырую падзяку за цёплыя словы, выказаныя ў іх адрас падчас выступлення прадстаўнікоў. Сардэчна падзякавала яна таксама ўсім тым, якія прыйшлі на юбілейнае свята і на іх юбілейны канцэрт. Праўда, канцэрт быў невялікі, таму што пасля іх выступілі школьнікі з пачатковай школы № 6 у Беластоку, мастацкім кіраўніком якіх з'яўляецца таксама Сцяпан Копа.

Пасля афіцыйнай часткі адбылася сардэчная сустрэча харавога калектыву з прадстаўнікамі ўлад і запрошанымі госцьмі. І тут зноў пажаданні гарадоцкім жанчынам, якія спалучаюць сваю харавую дзейнасць з працай на прадпрыемствах і ў хаце як гаспадыні, як маці, жонак. На гэтай жа сустрэчы кіраўнік аддзела культуры ваяводскага ўпраўлення Збігнеў Кыця ад імя калектыву песні і танца „Курпе зялёнэ" ў Беластоку, які нядаўна адзначаў таксама сваё 25-годдзе, уручыў Ніне Мушынскай памятны медаль.

М. Хмялеўскі
Фота В. Рудчыка і аўтара

УСПАМІНЫ (13)

Ніна Мушынская
Заручаныя з песняй

АКАРДЭАНІСТ ХВАЛЮЕЦЦА

Год 1958. Старэйшы сын у войску. У пачатку студзеня збіралася ехаць да яго на прысягу. Ажно нечакана з'яўляецца Аляксей Казёл — сакратар ГП БГКТ.

— Мушынская, золатка, — просіць, — ты столькі разоў выручала, не адмаўляй і гэтым разам. Ведаю, што прысяга сына — вялікая падзея ў тваім жыцці, — пераконвае, — але ў нас склалася так няўдачна: хор дэкамплектаваны. А просяць нас у Варшаву на цэнтральную ўрачыстасць з нагоды 40-годдзя БССР. Няма з чым паказацца. Нейк злапілі мужчынскі хор, едзе танцавальная група. Вы нам патрэбны, як у сушу дождж.

Сакратара гэтага шанавала я за арганізацыйную кемлівасць. Гэта па-першае. Па-другое, бачыла, як на ўспамін аб Варшаве гарэлі вочкі маіх сяброўак.

Трэцяя студзеня наша тройка: жартаўлівая Ніна Цыванюк (сапрана), тэмпераментная частушніца Саша Яроцкая (альт) і я (закарузлае сапрана, якое па неабходнасці спявала другім альтам), далучыліся да групы, якая выязджала з таварыства. Амаль не забыла пра акардэаніста. Віктар Яроцкі! Музыкант нявопытны. У такім складзе скорым поездам паехалі ў Варшаву.

На Віленскім вакзале чакаў нас ужо аўтобус і мы адразу паехалі ў філармонію на генеральную рэпетыцыю. Тут таксама меў адбыцца і канцэрт. Пасля рэпетыцыі ў нашым распараджэнні было дзве гадзіны часу і мы, па просьбе Віктара, выйшлі ў горад. Пайшлі ў напрамку ЦДТ, пракаталі Віктара на эскалатары, паабедалі і вярнуліся ў філармонію. Віктар у таямніцы прызнаўся мне, што чым бліжэй канцэрта, тым больш страх апаноўвае яго.

— Я так хацеў убачыць сталіцу, — сказаў ён, — а цяпер шкадую, што згадзіўся з вамі ехаць.

Я старалася пераканаць яго, што гэта нармальнае хваляванне, якое перажывае перад выступленнем кожны артыст, і што яно прадказвае поспех. І наогул аб гэтым нікто будзе час думаць.

Маўчаў. Аднак па твару відаць было, што выступленне так захапіла яго ўвагу, што ўсё іншае страціла для яго ўсякі сэнс.

Былі мы ўжо ў філармоніі. Гардэроб, у якім мы апынуліся, быў вялікі і камфартабельны. Пачалі прыходзіць варшаўскія артысты. Мы, знайшоўшы ў туалеце ціхі куточак, для пэўнасці прарэпеціравалі ўсе свае песні. Выходзіла зусім нядрэнна. Аднак хваляваліся, а мужчынскі хор — больш за нашага Віктара. І тут з'явіўся Бернард Ладыш. Пачаў з намі гутарыць. Дапытваўся, адкуль мы, якія спяваем песні. Так сардэчна гаварыў з намі, так патрапіў разрадзіць напружаную абстаноўку, што мы амаль паверылі ў наш поспех.

Аўдыторыя была нештодзённая. Члены ўраду, прадстаўнікі савецкага пасольства і многа высокай рангі вайскоўцаў з багаццем ордэнаў на грудзях.

Наш Віктар, убачыўшы ў гардэробе вялікіх артыстаў і ў аўдыторыі высокіх асабістасцей, расхварэўся цалкам. Нічога дзіўнага, упершыню на сцэне. Даслоўна не выходзіў з туалета.

— У мяне так сапсуўся жывот, што не зашпіляю нагавіц, — гаварыў. — Рукі дрыжаць, не траплю на клавішы...

Пабегла я да пані, што апекавалася калектывамі, прадставіла сітуацыю. Тая знайшла нейкае лякарства, дала Віктару, пажартавала. Шчасце, што „падзея" адбывалася ў час афіцыйнай часткі. Можна было яшчэ выздаравець.

Урэшце мастацкая частка. У нас не было магчымасці бачыць яе. Паасобныя выступленні ацэньвалі толькі па воплесках. Калі прыйшла чарга на Беласток, першымі выйшлі танцоры. Танцавалі, відаць, добра. Апладысменты былі бурлівыя. Харысты бялелі, пацелі,

Аб праўдзе вайны В. Быкава

„Аповесці Васіля Быкава наш мыслячы чытач даўно пранюхаў — дарэмна іх шукаць на паліцах кнігарань. А яны ж не належаць да лёгкастраўных гісторый з займальнымі падзеямі, з салдацкім гумарам, якія вядуць да наперад вядомага канца, да перамогі. У гэтай творчасці знаходзіцца панурая задуменнасць, жорсткае ўзважванне цаны тае канчатковай перамогі, паказ тых безыменных, што за яе сваім жыццём заплацілі. Нават не любоў да радзімы, але тая сардэчная адданасць, гатоўнасць поўнага самаадданасці пры выкананні загаду, а нават, калі яго няма, самотнага ахвяравання сябе, свайго жыцця, бо так трэба. І ўсё без громкіх слоў, без пафасных жэстаў, проста героі Быкава бяруць на сябе абавязак абароны сваёй хаты, поля, поплава, па якім басанож бегалі за каровамі, як пацвярджэнне ўласнай асабовасці, не патрапяць жыць інакш...“

Так пачынае свой даволі абшырны артыкул „Цана бязволля“ польскі пісьменнік і журналіст **Войцех Жукроўскі** пра аповесць выдатнага беларускага празаіка **В. Быкава „Яго батальён“**, якая выйшла ў канцы мінулага года ў варшаўскім выдавецтве „Чытэльнік“ у перакладзе В. Ківільшы. Артыкул змешчаны ў часопісе „Новэ ксёнжкі“ Нр. 2 за 1979 г. стар. 51-53. Спасылаючыся на ўласны вопыт салдата апошняй вайны, і грамадскага дзеяча ў пасляваенай Польшчы, аўтар артыкула дае высокую ацэнку аповесці В. Быкава. Ён сцвярджае: „Схема фабулы ў ёй просценькая, і тым мацней выяўляецца майстэрства беларускага пісьменніка, адважна накрэсленыя сітуацыі, паслядоўна пабудаваныя характары. Гэта добрая псіхалагічная аповесць, якую я рэкамендаваў бы не толькі былым удзельнікам вайны і любіцелям кніг аб вайне, але перш за ўсё ўдумліваму чытачу, каб сам прасачыў перажыванні, душэўныя змаганні людзей, праблемы адказнасці за жыццё падуладных, бо давядзецца гэта ўзяць на сваё сумленне...“

Падкрэсліўшы глыбіню зместу аповесці В. Быкава, В. Жукроўскі свой артыкул канчае прызнаннем: „Побач з Сіманавым, Бондаравым, але тым даўнейшым, ці дасканалымі батальістычнымі сцэнамі Аляксея Талстога з „Блукання па пакутах“ вышэй за ўсё цаню праўду вайны, перададзеную нам Быкавым“. **(мг)**

ЛІЧБЫ І ФАКТЫ

У 1979 годзе ў Польшчы будзе займацца ў вышэйшых установах 61 000 маладых людзей. Найбольш было прынята на першы курс у 1977 годзе — 7100. У 1985 годзе ў нашай краіне будзе 1 мільён 800 тысяч людзей з вышэйшай адукацыяй, што, як сцвярджаюць эксперты, для правідловага развіцця нашай гаспадаркі з'яўляецца лічбай абсалютна дастатковай. **(яп)**

а дырыжор іх, даволі ўжо састарэлы ягамосць, прыпамінаў ім:

— Толькі цішэй, толькі ціцэй, не крычаць!

Калі выходзілі на сцэну, хрысціліся, плявалі цераз левае плячо, уздыхалі, а дырыжор нічога, толькі сваё: ціцэй і ціцэй. Ну дык і спявалі ціха, як бы ім хто раты пазатыкаў ваўнянымі шкарпэткамі.

Наш Віктар выздаравеў. Найважнейшае, не бегаў. На Сашу і Ніну заўсёды можна было разлічваць. Не падвялі. Спявалі палымяна, з прыродным кацтвам.

Згодна з духам урачыстасці, спявалі мы беларускія песні. Была „Баба Ксютка“ і мае жартоўныя прыпеўкі. Некалькі куплетаў:

Недалёка ад граніцы,
Над Супраслю ракой,
Гарадок, стары гадамі,
Сеў, бы бусел над вадой.

То не горад і не вёска,
Проста так, як вам сказаць,
Жывуць людзі, бульбу вараць,
Так гады ім і ляцяць.

Гарадок традыцыі мае
І дзяўчат прыгожых шмат,
Прыжэняць любога хлопца,
Не даждэцца і каляд.

Нашы прыпеўкі спадабаліся высокай публіцы. Прасіла паўтарыць. Вядома, мы спявалі, публіка пляскала. Стварыўся свойскі настрой. Супольна забавляліся...

Алімпійцы белліцэя ў Бельску Падляшскім са сваёй настаўніцай Таісай Бялецкай і дырэктарам школы Аляксеем Карпюком.

24 і 25 лютага бягучага года адбываліся ваяводскія элімінацыі юбілейнай, бо ўжо дваццатай, алімпіяды ведаў пра Польшчу і сучасны свет. І тут агульнаадукацыйны ліцэй імя Б. Тарашкевіча ў Бельску Падляшскім яшчэ раз паказаў, што можа, яшчэ раз апраўдаў труд і надзею сваіх настаўнікаў, яшчэ раз маніфеставаў сілу сваіх ведаў, здабытых у штодзённай нялёгкай працы.

Ваяводскія элімінацыі былі папярэджаны школьнымі конкурсамі, у якіх прыняло ўдзел дзевятнаццаць тысяч вучняў з 45 матуральных школ. Кожная школа старалася выбраць найлепшых. У выніку гэтага на першы этап ваяводскіх элімінацый прыйшла дзевяноста адна асоба, а ў тым ліку шэсць вучняў з Бельскага белліцэя. Шэсць вучняў — Аламюк Пятро, Анішчук Ігар, Дораш Міраслаў, Карпюк Андрэй, Крупіцкі Мікалай і Рубашэўскі Андрэй сталі перад камісіяй змагацца за добрае імя школы. Да другога, гэта значыць вуснага, этапу магло прайсці ўсяго толькі шэсць чалавек, шэсць з дзевяноста адной асобы. І здарылася нешта небывалае, нешта, у што аж цяжка паверыць.

— Дваццаць год старшынству алімпіядзе ведаў пра Польшчу і сучасны свет, але падобнага таму, што здарылася сёння, не бачыў, — гаворыць, віншуючы дырэктара Аляксея Карпюка і настаўніцу прадмета Таісу Бялецкую, старшыня камісіі, намеснік куратара Станіслаў Роман.

На шэсць магчымых месц, якія кваліфікавалі на цэнтральную алімпіяду, пяць першых заваявалі вучні Бельскага белліцэя. Заваявалі іх высокай пунктацыяй. Вось гляньма: Рубашэўскі Андрэй — 45 пунктаў, Крупіцкі Мікалай — 39, Анішчук Ігар — 39, Дораш Міраслаў — 39, Карпюк Андрэй — 38. Шостае месца прыпала Гайнаўскаму ліцэю імя М. Кюры-Складоўскай. Мала гэтага. Падлікі і супастаўленні вынікаў элімінацый ва ўсіх ваяводствах выказалі, што Рубашэўскі Андрэй атрымаў найбольш пунктаў у краіне.

Ці ўсім ім проста пашанцавала, вось удалося і ўсё? Але гэта ўжо трэцяя алімпіяда. Дзе расце тое зелле ад шанцавання, на якіх лугах яго Бельскі белліцэй збірае, што за шаптухі і знахары заклінаюць ім гэтакае шчасце? Хопіць спытаць — і ахвотна адкажуць. Усё іх шанцаванне ў бібліятэках, на старонках газет, у ведах настаўнікаў, у працы і супольным зразуменні. Калі здарыцца, што ў алімпіядзе выб'ецца адзін вучань са школы, дык можна падумаць, што ў пераважнай колькасці гэта толькі і яго заслуга. Але тут? Ці ў гэты ліцэй ідуць адны таленты? Бадай, не. У гэтым годзе вучні паказалі, колькі тут душы і працы настаўніцы Таісы Бялецкай.

Падзяка за такую добрую падрыхтоўку, за такія шырокія веды былі раздадзеныя старшынёй кваліфікацыйнай камісіі юбілейныя дыпломы „Праца будуе сацыялістычную Польшчу“ і сцяжкі.

Зараз яны на цэнтральнай алімпіядзе, якая адбываецца ў Катавіцкім ваяводстве. І мы ў сваю чаргу жадаем ім поспехаў і верым у іх удачу.

Міхась Шаховіч
Фота аўтара

У кнігарні імпартных выданняў у Беластоку, вул. Кілінскага 10, можна набыць наступныя кнігі на беларускай мове:

Тлумачальны слоўнік беларускай мовы, Том I, А-В., 1977, стар. 608, цана 116 зл.

Першы том доўгачаканага пяцітомавага выдання, што „ахоплівае агульнаўжывальную лексіку і фразеалогію беларускай мовы XX стагоддзя, якая ў гэты час выступае як літаратурная мова з шырокімі сацыяльнымі функцыямі і адпаведнай стылістычнай дыферэнцыяцыяй“, як сцвярджае яго рэдакцыйная калегія, у якую ўвайшлі вядучыя беларускія моваведы.

Чарадзейныя казкі. Частка II, 1978, стар. 696, цана 76 зл.

Чарговая кніга са шматтамовага выдання „Беларуская народная творчасць“, якое на працягу шэрагу год нястомна і паспяхова ажыццяўляе Інстытут мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Акадэміі навук БССР. Яна з'яўляецца не столькі другой, колькі трэцяй часткай „Чарадзейных казак“, бо першая выйшла ў 1971 г. пад назвай „Казка пра вывелі і чарадзейныя казкі“, другая — у 1973 г. „Чарадзейныя казкі“. У гэтай, трэцяй, частцы змешчана 136 казак з каментарыямі і іншым вычэрпваючым навуковым і інфармацыйным апаратам. Апрача гэтага, тут знаходзіцца таксама надзвычай каштоўны для кожнага зацікаўленага беларускім фальклорам „Паказальнік сюжэтаў беларускіх казак“, які склаў вядомы даследчык беларускіх казак К. П. Кабашнікаў.

Грамовіч І., Залатая бранзалетка, 1977, стар. 144, цана 3 зл. 40 гр.

Кніжачка гумару — апавяданняў, мініяцюраў, замалёвак, анекдотаў са штодзённага жыцця.

Кнігарня ахвотна высылае кнігі за паштовым заліччэннем. Запатрабаванні накіроўвайце па адрасу: „**Dom Książki“, Białystok, ul. Kilińskiego 10.** **(мг)**

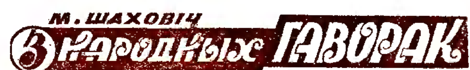

новына — упершыню абсеянае поле, на якім выкарчавалі лес. Ныхай смыюцца, побачат осэнею, шчо новына покажэ. Ты бачыш куолізно Іван з новыны зобрав. Новына-новыною, роботы многа.

поножыэ — гэта тыя дошчачкі ў ткацкім варштаце, якія прыцiскаюць нагамі. Я тобіе говорыла, шчо поробы поножыэ до кросён, то ты ніе, а тэпэр чым хочэш тчы. Поножамі прытыскай.

поскруобка — невялічкая булачка, зробленая з рэштак выскрабанага з дзежы хлебнага цеста. То я поорав, посыяв, а віетэ навэт поскруобкі нэ дасте зйісты. Покрышы поскруобку курум.

потяс — дошчачка з калаўротка, да якой прывязвалі кудзелю. Прывэжы до потяса нову кудэлю. Як дам потясом, то нэ будэш ліез до кудэлі.

пэта — самая шырокая частка касы, тое месца, якое найбліжэй куся. Скажы йому, нэхай нэ стукае так по пэтіе, бо погнэ. Шчо, вжэ обломав пэту.

тэльбух — вельмі тоўсты чалавек. Ужываецца ў сэнсе гумарыстычна-негатыўным. Такі тэльбух то і зйіст. Куолькі ты йісы, шчо такі тэльбушысько. Такому тэльбухові то й йедла нэ нарады напэвно.

(Грабавец, гміна Дубічы Царкоўныя)

БРАВА! АЛЕ...

Нарэшце літстаронка „Белавежы“ ўзяла напрамак, адпаведны сваёй назве. Крытыка, якой тут ой як не хапала, узарвалася, як бомба. І не з боку нас, радавых чытачоў, а з самага ядра тварцоў. Я. Леанчук, саманадзейны, як першаразрадны крытык, ацаніў празаічную творчасць М. Гайдука. Ацэнка не зайздросная, а мо і крыўдная. Што ж, такі яго погляд. Рашыў даць ніздары навучку.

У адказ на крытыку М. Гайдук (у сваёй крытыцы), даказваючы, што Леанчуковым прыгаворам не пераняўся, а толькі так, бы дзіця, якое знайшло смешную цацку, удосталь нарагатаўся, даў дыхту Леанчуку. Ці Леанчук пазбіраецца і адрэжа па ўсіх пунктах літаратуразнаўства, пакажа будучыня. Зрэшты, гэта ўжо не так важна. Хто чым дыхае, ужо сказана.

Лічу патрэбным выказаць свой погляд. Адносшуся да Мікалая Гайдука з вялікай пашанай, прызнаю яго палымяным патрыётам Беласточчыны, паважаю за працавітасць (доказвае ён гэта сваёй публіцыстыкай), за заўзятасць, з якою збірае скарбы нашай народнай мінуўшчыны — фальклор, дарагая мне і яго краязнаўчая рубрыка. Думаю, што не толькі я, але і многія падобныя мне вясковыя людзі пытаюць: — Калі ж гэты Гайдучыска завітае ў маю вёску, каб увекавечыць яе, як і іншыя? Калі ён выкраіць час на гістарычныя апавяданні (хоць па аб'ёме і малыя, але мастацка ўдалыя)?

Не форма сюжэту тут каштоўная. Падзеі гэтых апавяданняў разгорнуты не за марамі, а (ізноў) на нашай Беласточчыне. Тое, што М. Гайдук абаснowвае сваю творчасць на старажытных летапісах, лічу правільным і разумным. Сёння мала хто ведае старажытную гісторыю нашай зямлі. А яна цікавая. Ці ж не цікава пачытаць, што князь Валадзімер, смяротэльна хворы, з далёкага Кіева, дзе грэцкія эскулапы не змаглі выгнаць яго хвор, ехаў (гэткую даль) не куды-небудзь, а да Баб'яй Гары, што каля Семянаўкі, да простага селяніна-лясуна, які, не кеміўшы ў навуцы ні „бэ“ ні „мэ“, лячыў людзей рознымі зёлкамі, а нават ведаў лекавы сакрэт змяінага яду.

Не буду прыводзіць іншых прыкладаў, не менш цікавых, вартасных і дасканалых. Героі апавяданняў М. Гайдука застаюцца ў памяці не горш бабы Яругі Крашэўскага ці Кая і Каі з „Quo vadis“ Сянкевіча. Гэты раман чытаў я на рускай мове дзесяцігадовым хлапчуком, а не забыўся і на старасці год. Доказ: мой верш „Кай і Кая“, надрукаваны ў „Ніве“, не з пальца высcаны.

Я. Леанчук робіць закід Гайдуку, што ў апавяданнях таго выступае празмерна паэзія. На міласць Божачкі! Ці ж гэта загана?! То ж проза без дамешкі паэзіі, што страва без солі. Паэзія ў кожным вартасным празаічным творы неабходны фактар. І хай жыве хоць тут, дзе яна чуецца, як у Бога за пазухай. Прынамсі не зведае калецтва, ад якога, бедненькая, пакутуе ў творах „белавежцаў“ сучаснай паэтычнай плыні.

Мне здаецца, што „Чытанне гісторыі Мікалаем Гайдуком“ напісана не пад уплывам цвярозага розуму, а быццам у настрої асабістага грэбавання М. Гайдуком. І не толькі ім.

Дзядзька Квас

ЗАБЛУДАЎСКАЯ ДЭМАГРАФІЯ

У Заблудаўскай гміне пражывае 12639 чалавек у 48 салэцтвах, з невялікай перавагай жанчын. У мястэчку Заблудава пражывае 1768 чалавек. Затым найбольшымі вёскамі з'яўляюцца: Дайліды Гурныя — 1429 асоб, Рафалоўка — 581 асоба, Кур'яны — 566 і Рыбалы — 542 асобы.

У мінулым годзе пажанілася 117 пар, нарадзілася 36 дзяцей (пасля ліквідацыі вясковых раддомаў парадзіх возяць у бальніцу ў Беластоку), а памерла 107 чалавек.

Найбольш шлюбаў зарэгістравана ў ліпені, верасні, кастрычніку і лістападзе. Апрача таго, у ЗАГСе адбылося ўрачыстае наданне імён 44 нованароджаным.

Уступна ўдалося нам устанавіць, што 25 красавіка 1979 года соты год жыцця пачне жыхарка Пратасаў Юзэфа Івановіч. **(яп)**

IRENA JAROCKA

ФОТА ПА ЗАКАЗУ

Заказвала Гражына Кайдэвіч з Нараўкі.

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: А. купіў на ўласнасць кватэру ў жыллёвым кааператыве. Маючы прыдзел на ўчастак зямлі, ён пабудаваў аднасямейны дом. Збіраецца пераехаць у новае памяшканне. Ці можна прадаць кааператыўную кватэру каму-небудзь, ці перапісаць асобам блізкім? Ці мо кааператыў можа паводле свайго меркавання распарадзіцца кватэрай?

АДКАЗ: Той, хто набывае на ўласнасць кааператыўную кватэру, па закону не з'яўляецца ўласнікам гэтай кватэры. Паводле арт. 147 § 2 закону аб кааператывах і іх саюзах, яму прыслугоўвае абмежаванае рэчавае права на нерухомую маёмасць, якая з'яўляецца ўласнасцю кааператыва. З гэтага вынікае, што яму не прыслугоўваюць усе тыя правы, з якіх карыстаецца ўласнік. Пераязджаючы ў іншае, сваё памяшканне, страціць права на кааператыўную кватэру. Аднак яму на працягу 6 месяцаў ад апаражнення кватэры — калі далей не выступіў з кааператыва або не быў выкрэслены са спіска членаў — прыслугоўвае права паказаць кааператыву свайго наступніка, якім можа быць асоба, якая набудзе ад яго права на кватэру, або асоба, яму блізкая. Зразумела, асобы гэтыя павінны падаць у праўленне кааператыва заяву аб прыняцці іх у рады членаў кааператыва. Права гэтае вынікае з арт. 149 закону аб кааператывах і іх саюзах.

Дарагое Сэрцайка, нядаўна мая сяброўка выходзіла замуж і запрасіла мяне на вяселле. Запрасіла мяне, а майго хлопца не. Сярод сваякоў і знаёмых было і так многа хлопцаў, а дзяўчат было мала. Спачатку я пастанавіла не пайсці на гэтае вяселле, бо спадзявалася, што Андруша на мяне пагневаецца. Але мама і сястра мая сказалі, каб ішла. Я і сама, добра прадумаўшы ўсё, вырашыла пайсці, бо нічога ж я дрэннага ў канцы канцоў не раблю. Але погляд Андрушы на гэтую справу быў іншы. Паводле яго на вяселле я магла пайсці толькі з ім. На вяселлі было вельмі добра. Сват мой быў вясёлы, мілы. З ім я і гуляла ўвесь час, бо танцаваў ён вельмі добра. Па-сяброўску я з ім і рассталася. Але да Андрушы дайшлі зусім іншыя весткі. Быццам я там шалела і што толькі вырабляла з нейкім хлопцам і да таго яшчэ дагаварылася з ім на спатканне. Андруша паверыў гэтым плёткам. Пагневаўся і не наведвае мяне. Але я яго часта бачу, бо жывем недалёка, і ведаю, што ён стараецца мне ўлезці ў вочы. Але паводзіць сябе так, як бы мяне не заўважаў. Сэрцайка, я кахаю Андрушу і не хачу страціць яго.

Бася з Беластока

Бася! Рацыя на тваім баку. Нічога дрэннага ў тым, што ты была на вяселлі сама, паколькі запрасілі цябе адну. Дрэнна толькі, што Андруша так лёгка паддаецца плёткам, слухае іншых, а зусім не гаварыў аб гэтым з табой. Камусьці хацелася вас пасварыць, ну і ўдалося. Але не думаю, каб Андруша доўга вытрымаў. Калі так лёгка будзе плёткам верыць, век тады яму не ажаніцца.

Сэрцайка

ВЕР-НЕ ВЕР

Каханы Астроне! Прыснілася мне, што быццам мая пляменніца кудысьці едзе (быццам вучыцца ў Варшаву ці што). І вось я і яе бацькі праводзім яе. Мы ні то на аўтобусным вакзале, ні то на аэрадроме. Але Данка (пляменніца) кажа, што варта было б зайсці ў кавярню і штосьці перакусіць. Заходзім. Я заказваю крэм, падаю яго ёй, а яна кажа, што ёй гэта не падабаецца. Бярэ цэлую міску нейкай стравы, якая нагадвала капусту, на гэта кладзе крэм і пачынае есці.

А пасля мне прыснілася, што мы з мужам і пляменніцай ехалі поездам, але на даху поезда. І ў пэўным моманце пляменніца чуць не звалілася, яна павісла адной нагой, але мой муж схапіў яе за руку і ўцягнуў наверх. Баюся за яе.

Аня

Аня! Тваю пляменніцу чакае нейкая небяспека (бадай, хвароба). Аб гэтым сведчыць тое, што не захацела яна есці звычайны крэм, а ўзялася за капусту. Капуста — яўная хвароба, Вельмі небяспечна ў сне ехаць поездам, а тым больш, што твая пляменніца чуць не звалілася. Твой муж, відаць, ёй дапаможа.

Астрон

Этнаграфічнае акенца

Тыповае будаўніцтва ў вёсцы Боўтрыкі, гм. Міхалова. *Фота М. Гайдука.*

Куток практычных ведаў

БУЛЬБА

Захвальваць бульбу ў нас няма патрэбы. Побач з хлебам бульба гэта прадукт, які спажываем штодзень. Вельмі важна, каб страву з бульбы падрыхтоўваць умела. Першай памылкай, якую робяць, падрыхтоўваючы стравы з бульбы, з'яўляецца тое, што абіраем бульбу непамытую. Тады лупіна атрымліваецца значна таўсцейшая, а разам з ёю зразаецца той пласт бульбіны, што найбольш багаты вітамінамі і мінеральнымі солямі. Такім чынам, бульбу трэба абіраць вельмі тонка, а калі толькі ёсць такая магчымасць, варта зварыць бульбу ў лупінах (напрыклад, з селядцамі такая бульба найсмачнейшая). Другой памылкай у падрыхтоўцы бульбы было б тое, што бульбу пачынаем варыць, кладучы яе ў халодную ваду. Гэта працягвае час варкі, што спрыяе стратам вітаміну С. Варачы бульбу, трэба заліць яе гарачай вадой і толькі такой колькасцю, каб даходзіла яна да 2/3 вышыні паложанай у каструльку бульбы. Толькі бульбу вельмі маладую або вельмі старую (позняй вясною), трэба заліваць вадою вышэй, чым узровень бульбы ў каструльцы. Бульбу варым заўсёды пад крышкай і абавязкова ў эмаліраванай неаббітай каструльцы. Нават маленькія недахопы ў эмаліі і адкрытае жалеза могуць цалкам знішчыць вітамін С.

БУЛЬБА Ў СМЯТАНЕ

На 1 кг бульбы ўзяць шклянку смятаны, соль, зяленіну, 4 яечкі. Абабраную бульбу нарэзаць даволі вялікімі кавалкамі і палажыць у плоскую каструлю. Заліць гарачай вадой да паловы вышыні бульбы ў посудзе, пасаліць і варыць. Праз 15 мінут заліць бульбу смятанай і яшчэ хвіліну варыць на меншым агні. Перад падачай пасыпаць бульбу нарэзанай зялянінай і пасечаным крутым яечкам. Дасканалая страва на вячэру! Можна падаваць яе з салатай ці кіслым малаком.

БУЛЬБА ТУШАНАЯ З ГРУДЗІНКАЙ

На 1 кг бульбы ўзяць 15 дэкаў грудзінкі (бочку), 2 цыбуліны, соль, перац, паўшклянкі смятаны, зяленіну. Абабраную бульбу парэзаць на даволі тонкія скрылёчкі. Таксама парэзаць цыбулю. Грудзінку нарэзаць дробна. На дно каструлі насыпаць скварак грудзінкі. Бульбу і цыбулю класці пластамі, пасыпаючы кожны пласт грудзінкай, соллю і перцам па смаку. Даліць 1 шклянку гарачай вады і тушыць на невялікім агні. Калі бульба амаль мяккая, заліць яе смятанай і яшчэ крыху тушыць. Перад падачай пасыпаць зялянінай. Падаваць з салатам.

Гаспадыня

ТАЙНЫ ДРУГОЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ

Наступныя паўгадзіны яны ехалі моўчкі. Кожны быў заняты сваімі думкамі. У Кульжэнка яны не былі вясёлыя. Яна ўжо бачыла сябе на судзе ў Маскве, асляпляльныя ўспышкі фотаапаратаў, сажнёвыя артыкулы і каментарыі аб працэсе ў савецкіх і зарубежных газетах. Яна не сумнявалася, што прыгавор будзе суровы, яе нават могуць на некалькі гадоў пасадзіць у турму. К таму часу, калі яе выпусцяць на волю, яна ўжо будзе старой. Яна добра разумела, што ўсе яе мары аб міністэрскім крэсле ва „ўрадзе“ самасційнай Украіны развеяліся ўшчэнт. Усё стала далёкім і нерэальным. Аднак дзесьці ў глыбіні душы яшчэ была надзея, што, магчыма, немцы выйграюць вайну або ёй удасца ўцячы. Цяпер яна зірнула праўдзе ў вочы і зразумела, што нават калі ёй і пашанцуе, то яна можа разлічваць толькі на другое. Яна раздумвала, як яе пераправяць у Маскву. Нібы разгадаўшы думкі, што яе мучылі, „Гольдэр“ сказаў камандзіру:

— Калі прыляціць за ёю самалёт?

— Як толькі мы паведамім у Маскву аб заканчэнні аперацыі, — адказаў „Бломбе“.

Яны зноў змоўклі. Справа, за дзвесце метраў ад дарогі, пачыналася новая сцяна лесу. „Эрых“ выцягнуў карту.

— Паводле маіх разлікаў, мы знаходзімся непадалёк ад месца сустрэчы з сувязнымі. Глядзі, не праедзь, — звярнуўся ён да шафёра.

— Яшчэ некалькі кіламетраў, — адказаў той. — За паваротам дарога ідзе полем, а потым пачынаецца лес. За некалькі метраў стаіць той ядловец.

Яны якраз былі на павароце, калі пачуліся выстралы. Стралялі дзесьці далёка. Афіцэры пераглянуліся, а ў Кульжэнка страшэнна закалацілася сэрца. Пасля некалькіх мінут язды кананада стала чутна больш выразна. Яны зноў надзелі каскі і выцягнулі аўтаматы.

— Няўжо Сашка ўвязаўся ў бой? — устрывожыўся „Бломбе“. — Яму ж было сказана засесці ў лесе і чакаць нас. Дзіўна. Вельмі дзіўна.

— Такі вопытны партызан, як ён, без прычыны не пачаў бы страляць. Відаць, штосьці здарылася або які-небудзь іншы атрад нарваўся на немцаў, — супакойваў яго „Гольдэр“.

— Так, толькі нам гэта можа ўсё папсаваць і невядома чым скончыцца. Чорт яго бяры! — вылаяўся „Эрых“.

На дарозе замаячыла некалькі фігур. Пад'ехаўшы бліжэй, яны пазналі ўласаўцаў. Адзін замахаў сцяжком, патрабуючы, каб яны спыніліся.

— Збіць яго ці затрымацца? — запытаў шафёр, прыкідваючы на вока адлегласць да выратавальнага лесу.

Да лесу было яшчэ метраў сто пяцьдзесят. Толькі зараз яны заўважылі ля дарогі два матацыклы з каляскамі.

— Спыніцеся, толькі не выключайце матор, каб у выпадку чаго можна было рвануць.

Яны пад'ехалі, і шафёр высунуўся ў акно.

— Што трэба? — спытаў ён вартавога.

— Праезд закрыты, там адбылася сутычка з савецкай бандай.

— Чуем, толькі ў нас няма часу чакаць, мы павінны быць ва Умані. І як мага хутчэй, — дадаў ён рэзкім тонам. — Страляюць жа ў лесе, мы ўмомант праскочым дарогу. Гэта яны на вас напалі?

— Ды не. Яны прытаіліся ў лесе, а мы выпадкова натыкнуліся на іх. Мы ехалі ўціхамірваць сялян, што зрываюць абавязковыя пастаўкі, — разбалбатаўся вартавы.

Яны гутарылі даволі дзіўна. Уласавец гаварыў па-руску, устаўляючы сякія-такія вядомыя яму нямецкія слоўцы, дапамагаючы сабе рукамі. Шафёр-лейтэнант, наадварот, гаварыў па-нямецку, устаўляючы час ад часу рускія словы.

— Трымай папяросу, закуры на здароўе, а мы паедзем.

Салдат узяў папяросу, панюхаў, удыхаючы яе водар, прыкурыў, падзякаваў і развёў рукамі.

— Я радавы салдат, — апраўдваўся ён. — Не магу нікога прапусціць. Атрымаў такі загад. А што, калі вас падстрэляць, тады мне галаву знімуць.

— Якая нам справа да савецкай банды, — гарачыўся шафёр. — Гэта справа СС і паліцыі. У нас іншае тэрміновае даручэнне, якое мы павінны выканаць. Нас чакае сам гаўляйтэр Эрых Кох! Калі мы спознімся, гаўляйтэр усіх вас загоніць у канцлагер за такія жартачкі.

— Мая справа салдацкая. Загад ёсць загад, — стаяў на сваім вартавы. — Вы можаце аб'ехаць. Зробіце невялікі круг і будзеце ва Умані, параіў ён. — Я не магу вырашаць. Пагаварыце з начальнікам патруля.

(Працяг будзе).

ТРЫБУНА чытача

Свята паэта

Мы на Беларусі адзначалі вялікае свята — 65 гадавіну з дня нараджэння слаўнага сына беларускай нацыі — Аркадзя Куляшова, народнага паэта Беларусі.

У доме літаратара сабралася грамадскасць сталіцы Беларусі, сярод якой былі пісьменнікі і вучоныя, музыканты і артысты Акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы, студэнты ВНУ Мінска, рабочыя, настаўнікі...

Вечар куляшоўскай паэзіі трансляваўся па Беларускаму тэлебачанню. Вёў яго народны паэт Беларусі Пімен Панчанка. Уступнае слова зрабіў даўні сябра Аркадзя Куляшова пісьменнік Алесь Кучар. Аб сваіх уражаннях, аб сустрэчах і супрацоўніцтве з Аркадзем Куляшовым на вечары гаварылі Аляксей Зарыцкі, Ніл Гілевіч, Аляксей Пысін, Васіль Быкаў, Рыгор Бярозкін. У зале гучалі вершы Куляшова, якія памайстэрску чыталі артысты Купалаўскага тэатра Давідовіч, Тарасаў, Уладамірскі, Гарбук і іншыя.

На вечары ў выкананні папулярнага беларускага кампазітара Ігара Лучанка прагучала яго ж песня на словы Куляшова „Алеся“. Вечар надоўга запомніцца ўсім, хто на ім прысутнічаў.

Акрамя гэтага паведамлення, мне хацелася б звярнуцца да ўсіх настаўнікаў беларускай мовы і літаратуры, чытачоў „Нівы“, — я вельмі хачу з вамі пасябраваць і весці перапіску, абменьвацца з вамі літаратурай, грампласцінкамі, прэсай. Мне 29 гадоў, па прафесіі журналіст.

Буду чакаць вашых пісьмаў па адрасу:

Беларуская ССР
220050 г. Мінск
Галоўпаштамт
На запытанне
Капчык Пятрусь Міхайлавіч

Ізноў камінар

Колькі ўжо разоў ішла дыскусія на старонках „Нівы“ пра камінараў! І цяпер ізноў у 7 нумары ад 18 лютага 1979 года карэспандэнт Сідарук змясціў публікацыю на тую ж тэму. А вось і падобнае здарэнне з Кнаразоў. 21 лютага хадзіў камінар па вёсцы. Заходзіў толькі да тых, дзе няма цэнтральнага ацяплення, а ў каго ёсць, тых мінаў, бо тыя людзі запэўнаюць яго чысціць. А хто не мае цэнтральнага ацяплення, то і так кожны заплаціць...

Кірылюк Міхал

АЦЭНКА І ПЛАНЫ

У партыі праходзіць справаздачная кампанія. Кожная арганізацыя ацэньвае свае дасягненні і недахопы. Гэта добры час паглядзець на жыццё. Як гэта адбываецца ў гміне Нараўка?

Гміна налічвае 34 вёскі з 23 солтысамі. У 13 мясцовасцях, дзе ёсць солтыс, ёсць падставовыя партыйныя арганізацыі. Такімі мясцовасцямі з'яўляюцца: Нараўка, Альхоўка, Масева, Пасекі, Семяноўка, Тарнопаль, Лука, Ляшукі, Крынiца, Ляўкова Старое, Ахрымы, Скупава і Міклашэва. Партыйныя арганізацыі існуюць у такіх установах і на прадпрыемствах, як: надлясніцтва „Броўск“ у Грушках, ГС, гміна, ЦПН, СКР, керамічны завод у Ляўкове, зборная гмінная школа ў Нараўцы. Камітэт на ПКП у Семяноўцы налічвае 8 рабочых партарганізацый.

Гмінная партыйная арганізацыя налічвае 540 членаў і кандыдатаў. Сістэматычна адбываюцца сходы, на якіх разглядаюцца прапановы, палепшаючыя жыццё жыхароў гміны. У кожнай арганізацыі адбылося ў сярэднім па 12 сходаў у год. У мінулым годзе ў рады партыі прынялі 41 таварыша. Гэта вялікая заслуга 28 першых сакратароў партыйных арганізацый і гмінната актыву.

Першы справаздачны сход адбыўся ў партарганізацыі зборнай гміннай школы. Арганізацыя гэта атрымала высокую ацэнку сваёй дзейнасці ў гмінным камітэце партыі. Потым адбываліся сходы ў іншых арганізацыях. На іх уручаліся партбілеты, радзіліся прапановы на далейшай дзейнасці. Найцікавейшыя з іх гэта: як выконваць статутовыя заданні і ўдасканальваць дысцыпліну, як ствараць уласцівую атмасферу працы на ўстановах і на прадпрыемствах, як умацоўваць ролю партыі ў асяроддзі, як пашыраць рады партыі людзьмі добрай работы.

Справаздачная кампанія прынесла шмат цікавых і карысных ініцыятыў і прапаноў. Усе яны для дабра насельніцтва гміны.

А. З.

ЛЮДЗЯМ ДОБРАЙ РАБОТЫ

Як Гайнаўка Гайнаўкай, такога балю яшчэ не было, які адбыўся нядаўна ў прыфабрычным доме культуры „Гурнік“. Быў гэта баль людзей добрай работы. Удзел прынялі нерадавікі працы з усіх гайнаўскіх прадпрыемстваў.

У час балю выступалі лаўрэаты конкурсу савецкай песні, якi адбыўся ў Гайнаўцы на два дні раней. Была арганізавана таксама латарэя і розныя іншыя гульні.

Многа працы ў падрыхтоўку гэтага балю ўнеслі працаўнікі Дома культуры. Асаблівая падзяка за ініцыятыву належыцца дырэктару ГДК інж. М. Вушко.

Э. Вайсковіч

Ёсць вёдры!

Дачакаліся людзі вёдзер з абручамі першага гатунку, прадукаваных бракаробамі. Я хацеў купіць у Шудзялаве, ды перабраў восем, узяў дзевятае, ды яно не надта добрае, бо ў дне ёсць незацынкаваная шчыліна. Якіх недахопаў найбольш у вёдрах? А вось пералік: бераг вядра даўжынёю 10 см закляпаны, бы каса, збоку — па дзве цыцкі, бы балячкі напухлых. Ёсць і дзіравыя. У некаторых панішчана цына. Адразу будзе іржавець.

Найгоршы недахоп — гэта неадпаведны размер, у паўтара раза большае ад нармальнага. Што такім вядром рабіць? Да калодзежа не прычэпіш, бо хто выцягне з вадою каля 20 кг?! А як і здужае выкруціць, то дзе падзець рэшту вады, наліўшы ў нармальнае вядро? Ды цяпер і на вёсцы няма моцных, якія б здужалі насіць па 20 кг ад калодзежа да хаты. Дужыя паўцякалі ў гарады, на фабрыкі, каб прадукаваць велізарныя вёдры, ды маленькія-маленькія гаршкі.

Э. Ш.

КАШТОЎНАЯ ПРАПАНОВА

Адбылося чарговае пасяджэнне пленума рады прафсаюзаў чыгуначнікаў паравознага дэпо ў Чаромсе. На ім гаварылася многа аб узнагароджанні працаўнікоў з шматгадовым стажам працы, аб правільным выкарыстоўванні часу працы. Рада прафсаюзаў вырашыла, што пры добрай арганізацыі працы можна знайсці рэзервы ў рабочым калектыве. Вось, напрыклад, у Семяноўцы, пры механічным разгружванні вагонаў. Каб абслужыць адзін пад'ёмны кран, на адной змене дзяжурыць аж тры асобы: механік, электрык і кансерватар. А калі ўзяць тры-чатыры змены, дык лік павялічваецца да дзесятка і больш чалавек. А гэты ж грузапад'ёмнік можа дагледзець адзін кранаўшчык. Ён жа прафесіянал па электрычных справах і зможа выканаць усялякую кансервацыю.

Таму рада прафсаюзаў рашыла прадставіць прапанову ўладам ДРКП у Беластоку, каб пад'ёмныя краны абслугоўвалі толькі кранаўшчыкі, а астатнія дзве асобы, гэта значыць электрыка і кансерватара паставіць там, дзе яны сапраўды неабходныя.

З увагі на павелічэнне абавязкаў, кранаўшчыкам павысіцца месячная зарплата. Вельмі каштоўная гэта ініцыятыва і начальства павінна яе ацаніць. Рэалізацыя такой прапановы дапаможа прадпрыемству ашчадзіць дзесяткі тысяч злотых. Будзе таксама правільна выкарыстаны час працы кранаўшчыкоў. А гэта цяпер вельмі важна.

(ус)

Як стаць селянінам?

Не так яшчэ даўно многія з малодшых гаспадароў з усмешкай і абыякавасцю адносіліся да прафесіі селяніна. Былі такія, што не хацелі паступаць на курсы кваліфікаванага селяніна, якія некалькі разоў адбываліся ў Дубічах Царкоўных. Аднак час і людзі, як настрой, змяняюцца. І ў Дубіцкай гміне зноў праходзіць такі курс. Запісалася на яго 36 сялян — гаспадароў з бліжэйшых вёсак нашай гміны. Заняткі — тэарэтычныя і практычныя, вядуць працаўнікі сельскагаспадарчай службы з гміны пад кіраўніцтвам Мікалая Патэюка.

М. Панфілюк

З Навакорніна

Дарагая рэдакцыя! Моладзь вёскі Навакорніна хоча апісаць табе святліцу-рамізу і прасіць дапамогі. Святліцу будавалі ўсе жыхары нашай вёскі. Вялікі ўклад унесла таксама і моладзь. Мы ўсе цешыліся, што будзем мець месца, дзе правесці свабодны час. Са святліцы і клуба мы карысталіся тры гады. Потым святліцу закрылі. Моладзі забаранілі карыстацца ёю. Ключы знаходзяцца ў начальніка ОСП у Навакорніне і каменданта. Доўгія вечары мы вымушаны сядзець дома. А ў вёсцы многа моладзі, якая ахвотна арганізавала б нейкую забаву. Нам трэба доўга прасіць кіраўніка, каб даў згоду і да таго плаціць вялікія грошы. Мы не ведаем, на што гэтыя грошы прызначаюцца.

Дарагая рэдакцыя, просім надрукаваць наша пісьмо. Можа кіраўніцтва зразумее нас.

Моладзь вёскі Навакорніна

У гадавіну ОРМО

У Чаромсе адбылася вечарына, спалучаная са сходам армоўцаў у доме культуры. Аб службе чаромхаўскіх армоўцаў гаварыў І сакратар вузлавога камітэта ПАРП Лявон Ляскоўскі. Пасля быў прачытаны ліст міністра ўнутраных спраў да ўсіх членаў гэтай арганізацыі.

Найлепшыя армоўцы атрымалі сярэбраныя значкі „У службе народу“. Былі гэта: Алесь Смык, Янка Назарук і Васіль Цімафеюк. Васілю Барану была ўручана ганаровая грамата. З мастацкай часткай для чаромхаўскіх армоўцаў выступілі школьнікі мясцовай зборнай школы і музычны гуртох Дома культуры. Адбылася таксама сустрэча членаў ОРМО з грамадска-палітычным кіраўніцтвам гміны і кіраўніцтвам усіх чыгуначных устаноў.

(ус)

Адклад не йдзе ў лад

Гмінныя ўлады ў Орлі далі сялянам Крывяціч бетонныя пліты і бетонныя парогі на выкананне тратуараў. Аднак не ўсе жыхары зрабілі іх (кожны пры сваёй сядзібе выконвае сам). Варта, каб у гэтым годзе закончылі людзі гэтую работу, а таксама пры дапамозе гмінных улад зрабілі рамонт адрэзка вуліцы, якая ідзе ў Чорны лес.

Думаю, што маю прапанову возьмуць пад увагу жыхары, партыйны актыў і солтыс сяла Крывяцічы.

Іван Кірызюк

Д. Івацік, Ахрымы. Дзякуем вам за прысланыя песні. У „Ніве“ надрукаваць іх не можам, бо такога роду песні не падыходзяць нам, застануцца ў рэдакцыйным архіве.

Дзмітры Германюк, Беласток. Так, ваш здымак пад загалоўкам „Мужчына ў хустцы“ вельмі смешны. Але мы яго ўжо публікавалі.

А. Леўшук. Вершы вашы будуць друкаваны.

Э. Шчасновіч. Вы пішаце аб нерэгулярнай і нетэрміновай дастаўцы „Нівы“, што прыходзіць пасля нядзелі, замест перад нядзеляй. У гэтым канкрэтным выпадку зоймемся справай, так як і да гэтуль. Рады, што падабаецца вам кніжка, якую атрымалі як наш карэспандэнт з „Авангарду“. Вы прыдумалі цудоўную справу: камплектаваць бібліятэчку. У далейшым узнімем гэту думку і расшырым на ўсіх карэспандэнтаў. Прымаем, што кніжкі, уручаныя нашым перадавым карэспандэнтам на апошнім з'ездзе, з'яўляюцца пачаткам будучай „Бібліятэкі карэспандэнта „Нівы““.

Інж. Б. Ф. Рудкоўскін. Дзякуем за мілыя словы аб карэспандэнтах. „Карэспандэнт мае пачэснае і адказнае заданне. Ён саўдзельнік у стварэнні газеты. Нашы матэрыялы павінны быць аб'ектыўнымі. Нельга допусціць, каб на нашай прычыне рэдакцыя тлумачылася перад правасуддзем. Мы павінны безупынна ўдасканальваць свой стыль пісьма ды ўсё больш вывучаць мову. Як прыклад, тут хачу назваць М. Панфілюка. Пражываючы ў вёсцы, ён, гляньце як добра, вывучыў беларускую мову.

Карэспандэнт не толькі пасіўна канстатуе факты, ды апісвае падзеі і здарэнні. Да яго належыць, па словах філосафаў, „суджэнне“. Ён павінен публічна выказваць свае „за“ ці „супраць“ у назіраемых з'явах, правільна ды з поўнай адказнасцю. Павінен карэспандэнт пастаянна ўдасканальваць свой творчы варштат“.

ВЕЧАР

Гурток ЗСМП, які існуе пры ВСС „Сполэм“ у Бельску, арганізаваў у бары „Экспрэс“ танцы для сваіх членаў. Вечар прайшоў вельмі культурна. Хачу сказаць, што гурток пры ВСС гэта адзін з найбольшых у горадзе, налічвае каля ста членаў. Вечар павялі Зося Валасовіч і Анеля Завадская, якія і кіруюць гуртком.

Іван Кірызюк

ДАРОГА

Дарога з Відава ў Агароднікі была зроблена часткова грамадскім чынам. Заканчвае яе Раён публічных дарог у Бельску. Кожны дзень самаходы і трактары возяць пясок і жвір. У лесе дарога была пашырана па паўметра з кожнага боку.

Выступае аднак і тут адзін недахоп. З абодвух бакоў дарогі выкапаны равы, а ў іх поўна вады, якая пераліваецца праз палявую дарогу, па якой гаспадары едуць у поле. Таму трэба абавязкова зрабіць пропуст на выкапаных равах за Відавам упоперак галоўнай дарогі. Тады праз той пропуст вада будзе спакойна плысці ў роў. Трэба гэта зрабіць хутка, бо інакш гаспадары не змогуць выехаць у поле.

Румі

Батарэйка свяціцца не будзе

У Бельску можна абыйсці ўсе кіёскі „Рух“ і электрычныя крамы — і нідзе не знойдзеш сярэдзіны для батарэек і радыёпрыёмнікаў. Раз былі паказаліся дзе знікла вельмі хутка. Што сталася ў ЗВОіБ у Старгардзе Гданьскім, ці яны не прадукуюць ужо гэтых частак?

Без ручных батарэек на вёсцы вельмі цяжка вечарам абыйсці мокрую дарогу ці разгледзецца па хлявах.

Румі

ХТО ЗМЕНІЦЬ?

Няраз „Ніва“ пісала аб тым, што ў многіх вёсках непатрэбна гараць лямпачкі вулічнага асвятлення. Гэта бачым і ў Чаромхаўскай гміне. Справай зацікавіліся радныя гміны і адразу ўнеслі пастулат на сесію. Аднак не хутка вырашылася справа. Справа ў тым, што вулічнае асвятленне ў большасці выпадкаў уключаецца самачынна ў вызначаную пару. Рэгулюе гэта гадзіннік, які знаходзіцца каля трансфарматара. Каб пазней уключалася і раней выключалася вулічнае асвятленне, трэба перастаўляць гадзіннік. Аднак пакуль ніхто не ведае, як па-сапраўднаму можна гэтую праблему ліквідаваць і хто мае гэта зрабіць. А мо Энергетычнае прадпрыемства ў Бельску паможа рашыць гэтую ламігалоўку? Бо далей усім шкада марнаваць каштоўную энергію. Ці ўсім, аднак?

(ус)

І ШТО ДАЛЕЙ?

Паміж сёламі Крывяцічы і Мора стаіць вялікі мураваны будынак, у якім пару гадоў назад была школа. Пасля рэарганізацыі і адкрыцця гмінных школ, будынак гэты стаіць нявыкарыстаны. На маю думку, так далей не можа быць. Дзяржава не на тое выдала сродкі, каб такі будынак стаяў нявыкарыстаны. А вось прапанова: можна ў ім арганізаваць дом апекі для старых людзей, якіх цяпер штораз больш у нашых сёлах. Што на гэта ўлады?

Іван Кірызюк

Змяняецца вёска

Змяняецца наша вёска, што і не пазнаць яе. Ужо нідзе не ўбачыш саламяныя страхі, абы-як пабудаваныя хаты ці хлява. Як хто будуецца, то будуецца на-сучаснаму, з размахам, на будучыню.

У 1979 годзе ў Гайнаўскай гміне будзе пабудавана 30 новых хат, 20 хлявоў, 10 клуняў і 20 сіласаў. Дзяржава дасць крэдытную дапамогу гаспадарам на будову — 15 млн. зл.

Э. Вайсковіч

З суседкаю пажартаваў

„Сёння першага красавіка, каго б тут абдурыць“, — разважаў я з самай раніцы.

Пазваніў сябру — ніхто трубкі не знімае.

Дзынькнуў да іншага — таксама няма дома.

А жаданне пакпіць не давала мне спакою.

Нібы чорт нейкі пасяліўся ў мяне і нашэптваў: ну пажартуй, адвядзі душу. Раз жа дзень смеху бывае.

І тут я ўспомніў сваю суседку... О!... Дык гэта ж кандыдатура як трэба! Яна такая наіўная, такая даверлівая... Каб абвесці яе навокал пальца, не трэба шмат здольнасці.

Усунуў ногі ў пантофлі, накінуў куртку на плечы, выходжу ў калідор. Надаўшы свайму абліччу заклапочаны выгляд, званю.

— Так і так, — будзённым голасам кажу суседцы, — сёння ваду будуць адключаць... І халодную, і гарачую... — а сам ледзь стрымліваюся, каб не пырхнуць. — Так што вы таго... запасайцеся...

— Ой, дзякуй, што папярэдзілі!

Праз хвіліну — чую, за сцяною ўжо металёвым посудам тарахціць. Вада з усіх кранаў зашумела. Ха!.. Я вярнуўся ў свой пакой, пасмяяўся ўдоваль і ў цудоўным настроі пачаў галіцца.

Ідучы на работу, заглянуў да суседкі. У яе амаль патоп. Ванна поўная вады; у выварцы даверху, у каструлях таксама...

— Куды б гэта яшчэ наліць? — мяркуе яна. — Хіба што ў поліэтыленавыя мяшкі?.. А што як надоўга адключаць?..

„Вось здорава абыграў яе! — цешыўся дарогаю я. — Хай патрымае ўвесь дзень ваду... А потым скажу: „Сёння ж, галубка, першага красавіка... Вось будзе смеху!“

Увечары вяртаюся з работы, толькі на парог, а жонка мая ў крык:

— Што ж ты мяне не папярэдзіў, што вады не будзе? Ведаў і маўчаў. Ты думаеш, што я боршч на мінеральнай вадзе буду варыць?

Я так і атарапеў.

— Пачакай, пачакай, пра што ты?

Жонка на мяне падазрона глянула.

— Чаму гэта ты суседцы сказаў, каб вадою запаслася, а мне — ні слова? Ты вачэй не апускай! Чаму гэта ты раптам стаў так клапаціцца пра суседку, га?

— Што ты вярзеш? — урэшце апамятаўшыся, забармятаў я. — Сёння ж першага красавіка. Дзень смеху. Ці ж я ведаў, што ваду і сапраўды адключаць якраз сёння! Гэта я проста пажартаваў...

— Добрыя жарты! — крычала жонка. — Дома ні кроплі вады, а ён з суседкаю жартуе. Ідзі да яе і прасі вады. А потым я з табою яшчэ пабалакаю. Вось які! З суседкаю жартуе! Я табе пажартую! Ты-ў мяне яшчэ пасмяешся!

Давялося браць бідончык і ісці да суседкі па ваду.

„А хай яго ліха, — думаў я, — калі маеш справу з камунальным бытам — не жартуй!“

Валянцін Чараміс

НІЎКА

МІНІВЕРШЫ

ЗАЙЗДРАСЦЬ

Качка смажыцца ў духоўцы.
Кот:
— Пашэнціла, чартоўцы!
Хоць духоўка і не печ,
Але ж цёпленькая рэч.

М. Застольскі

ФОМКА-ПРЫСТАСАВАНЕЦ

Да першае сваёй кар'еры
Начальства бэсціў ён без меры.
Зрабіў кар'еру — палагоднеў Фомка:
Сябе чахвосціць неяк жа няёмка.

Васіль Жуковіч

— *А то ад „розыгрышу“ адбою не будзе...*

ЯБЛЫКА АД ЯБЛЫНІ...

— А мой тата багатшы за твайго.

— А мой разумнейшы.

— А мой твайму грошы пазычыў.

— А мой твайму не аддасць.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Галіны Юзвюк з Барысаўкі змяшчаем песню

BIAŁE RÓŻE

Rozkwitały pąki białych róż,
wróć, Jasieńku, z tej wojenki już,
wróć, ucałuj jak za dawnych lat,
dam ci za to róży najpiękniejszy kwiat!

Kładłam ci ja, idącemu w bój,
białą różę na karabin twój.
Nimeś odszedł, mój Jasieńku, stąd,
nimeś próg przestąpił, kwiat na ziemi zwiądł.

Ponad stepem nieprzejrzana mgła,
wiatr w burzanach cichuteńko łka.
Przyszła zima, opadł róży kwiat,
poszedł w świat Jasieńko, zginął za nim ślad.

Już przekwitły pąki białych róż,
przeszło lato, jesień, zima już.
Cóż ci teraz dam, Jasieńku, hej,
gdy z wojenki wrócisz do dziewczyny swej?

Jasieńkowi nic nie trzeba już,
bo mu kwitną pąki białych róż;
Tam nad jarem, gdzie w wojence padł,
wyrósł na mogile białej róży kwiat.

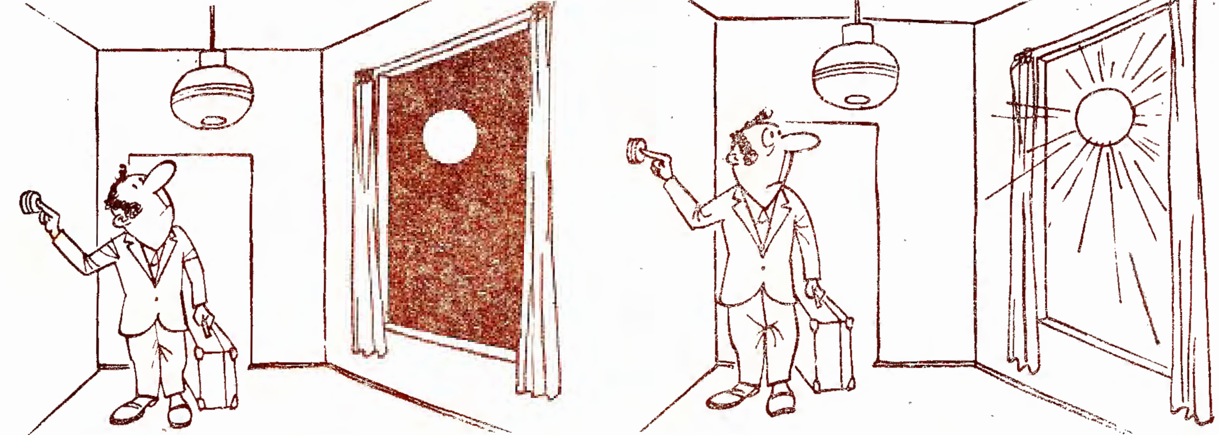

З беларускага гумару
ПАВЫШЭННЕ ПА СЛУЖБЕ

Выклікае мяне начальнік і, лагодна ўсміхаючыся, кажа:

— Вось ты, Цыркуляркін, пакрытыкаваў мяне на сходзе, а я не крыўдую. Я, Цыркуляркін, падумаў нават аб тваім павышэнні.

І павысіў. З першага паверху нашай установы перавёў на другі...

ЗАЙЗДРОСНАЯ ПАМЯЦЬ

Турысцкі поезд павольна адышоў ад станцыі і, весела стукаючы коламі па стыках, узяў кірунак на сталіцу братняй рэспублікі.

Кіраўнік дэлегацыі, крыху ўладкаваўшыся, строга спытаў у фатографа:

— Пеця, ты часам не забыў фотаапарат дома?

— А навошта мне апарат, Іван Кузьміч? Вы ведаеце мастака Левітана?

— Дапусцім, — няпэўна сказаў кіраўнік.

— Во памяць была ў чалавека. Паглядзіць на лугі, на стагі, а дома па памяці намалюе так, быццам на фотаздымку.

— Ну?!

— А што ну, Іван Кузьміч! Усё зраблю па памяці...

Віктар Шаўчэнка

УЗДОЎЖ

— А я вось злавіў вось такую рыбу, — хваліцца рыбак свайму суседу.

— Дзе? — цікавіцца той.

— У рэчцы, што за выганам...

— Дык тая ж рэчка вузенькая, пераступіць можна. Як жа яна там плавала?

— А ўздоўж, — выттумачыў рыбак.

З „Весніка Задрыпоніі“
КЛОПАТЫ АБ ПАКУПНІКУ

Новы від паслуг аказваюць пакупнікам касіршы Задрыпсуперсама. Цяпер асобы, якія не дамагаюцца рэшты, абслугоўваюцца тут без чаргі.

...Ён быў увесь у пошуках. Шукаў лёгкай дарогі ў жыцці.

СЯМЕЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

Кастусь: Учора вечарам зноў урэшце загаварыў са сваёй жонкай.

Парфен: Як гэта? Яна што, ездзіла куды-небудзь?

Кастусь: Не, наш тэлевізар сапсаваўся.

— *Я сёння здорава разыграў супрацоўнікаў!*

ЗАДРЫПКОЎСКАЯ

Інжынерыха Задрыпкоўская бестурботна праехала на аўтамашыне пад знак „Стоп“. Міліцыянер спыніў яе і спытаў:

— Ці ведаеце вы, што гэта за знак?

— Уяўлення не маю, — адказала Задрыпкоўская, — але калі вам вельмі цікава, можна было б спытаць прадаўца ў суседнім кіёску.

ГУМАР З БАРАДОЮ

ДЗІВА

Было гэта тады, калі ў нас толькі што пачалі з'яўляцца гусенічныя трактары. Вось едзе вясковай дарогай такі трактар. Насустрач яму дзядуля.

— Глядзі, якое дзіва! — кажа дзядуля. — Мала таго, што сам едзе, дык яшчэ і жалезную дарогу з сабою вязе.

КУРЁЗЫ

СХАВАЦЦА АД ЛЮДЗЕЙ

Даволі шумнай сенсацыяй у Швецыі, ды і далёка за яе межамі стала пакупка знакамітым тэнісістам Бернам Боргам вострава ў Балтыйскім моры. Раптам узяў чалавек і прыдбаў у прыватнае ўладанне востраў за два мільёны шведскіх крон. Пра такое не часта пачуеш. Тым больш, што востраў той, па праўдзе кажучы, жыццёва-важных каштоўнасцей не мае. Ён скрозь скалісты, амаль не мае ўрадлівай глебы. Да таго ж ён не так і блізка знаходзіцца ад Стакгольма — на адлегласці 150 кіламетраў. Толькі што адна назва паэтычная — Каціла, ды тое, што стаіць там адзін шасціпакаёвы дом, у якім збіраецца жыць гэты спартсмен.

Чытаючы ў прэсе пра такую навіну, многія суайчыннікі Берна Борга здзіўляліся яго дзівацкаму рашэнню: чаго толькі не прыдумае спартыўная зорка. Бадай, няма куды дзяваць грошы чалавеку. Але як сведчыць сам Борг, ніякага дзівацтва ў яго рашэнні няма. Яго вельмі абцяжарыла слава, надакучыла пастаянна адчуваць на сабе ўсеагульную ўвагу, абрыдла тая сусветная шуміха, якую ўзнімаюць вакол яго імя ўсялякія дзялкі. Адным словам, як сцвярджае спартсмен, ён ужо ў свае дваццаць два гады адчуў невыносную змаранасць ад тлумнага свету, ад практычнага разліку людзей у знаёмствах, сяброўстве, каханні, нават у самых інтымных сферах чалавечых адносін.

— Цешу сябе надзеяй, — адкрыта кажа Берн Борг, — што калі схаваюся ад усіх на востраве ў моры, то людзі нарэшце пакінуць мяне ў спакоі. Хачу схавацца ад людзей, адпачыць ад іх.

Не распісвайся ва ўласнай дурасці: не дзеля гэтага цябе вучылі пісаць.